

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV BOHEMISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

POMÍSTNÍ JMÉNA V KATASTRÁLNÍM ÚZEMÍ OBCE TCHOŘOVICE

Vedoucí práce: doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

Autor práce: Michal Havrda

Studijní obor: Bohemistika

Ročník: třetí

2012

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 18. května 2012

.....
Michal Havrda

Poděkování

Mé upřímné poděkování patří doc. PhDr. Marii Janečkové, CSc., za probuzení mého zájmu o téma z onomastiky a za připomínky a rady.

Dále bych chtěl poděkovat pracovníkům I. oddělení Národního archivu v Praze-Dejvicích a Státního okresního archivu v Strakoniciích za vstřícný přístup v průběhu mé badatelské práce.

Rovněž velice děkuji PhDr. Milanu Harvalíkovi, Ph.D., za laskavé poskytnutí soupisu pomístních jmen Místopisné komise ČSAV, Ing. Karlu Krejčímu, kronikáři obce, za jeho vlastní soupis tchořovické anoikonymie a pracovníkům Katastrálního pracoviště Českého úřadu zeměměřického a katastrálního v Strakoniciích za poskytnutí digitalizované mapy někdejšího Pozemkového katastru.

V neposlední řadě bych rád poděkoval své babičce Blaženě Havrdové za cenné poznatky při rozhovorech nad anoikonymy, svému otci Ing. Pavlu Havrdovi za rady v problematice kartografie a geodézie a celé rodině za podporu a zázemí.

Anotace

Pomístní jména v katastrálním území obce Tchořovice

Tématem předkládané bakalářské práce jsou vybraná stará pomístní jména v katastrálním území obce Tchořovice, která se nalézají v okrese Strakonice v Jihočeském kraji. Analyzovaný soubor zahrnuje agronyma, oronyma a jména jednotlivých objektů, která byla získána excerpcí z tereziánského katastru a map I. a II. vojenského mapování. Sebraná data byla ověřována srovnáváním výsledků s některými dalšími soupisy místní anoikonymie, katastrálními mapami a také rozhovory s pamětníky. Pomístní jména uspořádaná do podoby abecedního hesláře jsou podrobena dílčí formální a sémantické analýze. Cílem práce je pokus o částečnou rekonstrukci nejstarší dochované podoby anoikonymie ve sledované oblasti, který poslouží jako východisko pro další toponomastický výzkum.

Annotation

Minor place-names in the cadastral area Tchorovice

The topic of this bachelor thesis are the selected old minor place-names in the cadastral area Tchorovice, Strakonice district, South Bohemia. The analysed data include agronyms, oronyms and names of individual objects that were excerpted from the Theresian cadastre and maps of Ist and IInd military mapping. The collected data were verified by comparison with some other inventories of local anoikonyms, cadastral maps and by interviewing the locals. The anoikonyms are listed in alphabetical order and are subject to partial formal and semantic analysis. The goal of this bachelor thesis is to reconstruct partially the oldest state of local anoikonyms that may serve as a starting point for future toponomastic research.

Obsah

1. Slovo úvodem.....	7
1.1 Metody výzkumu	8
2. Toponomastika – věda o geografických propriích.....	8
2.1 Nástin dějin české toponomastiky	10
3. Modely onymické analýzy	11
3.1 Třídění pomístních jmen Vladimíra Šmilauera	11
3.2 Šrámkův vztahový a slovotvorný model pro oikonyma.....	15
3.3 Modelová analýza anoikonym Jany Pleskalové	17
3.4 Formální analýza Libuše Olivové-Nezbedové	21
4. Charakteristika vybraných pramenů.....	22
5. Z dějin Tchořovic od nejstarších dob do zániku patrimoniální správy v roce 1848	23
6. Abecední heslář pomístních jmen	26
7. Závěr.....	52
8. Použité zkratky a značky	56
9. Prameny a literatura	58
9.1 Spisové materiály	58
9.2 Mapy.....	58
9.3 Slovníky.....	59
9.4 Sekundární literatura.....	60
10. Přílohy	63
10.1 Ukázka tzv. přiznávací fassé tereziánského katastru pro obec Tchořovice.....	63
10.2 Vlajka a znak obce Tchořovice z roku 2011	64

1. Slovo úvodem

Předkládaná bakalářská práce z vědního oboru toponomastiky si klade za cíl shromáždit a analyzovat pomístní jména (*anoikonyma*), která se vyskytují v katastrálním území obce Tchořovice na Strakonicku.

Vlastní práce je rozdělena na část teoretickou, kde se nejprve pokusím v krátkosti představit onomastiku jako nauku o vlastních jménech, přičemž moje hlavní pozornost se bude ubírat k toponomastice, tedy vědeckému oboru studujícímu pojmenování míst. Stranou nezůstane ani stručné představení nejvýznačnějších osobností, které se velkou měrou zasloužily o rozkvět českého onomastického bádání. Poté přejdu ke kapitole metodologické, ve které představím základní modely užívané při analýze anoikonym. Po stručném přehledu některých relevantních pramenů k dané problematice následuje připomínka hlavních událostí z nejstarších dějin tchořovické obce.

Část praktická poté představí abecední heslář pomístních jmen tchořovického katastru. Ke každému heslu bude připojena podoba anoikonyma podle dobové pravopisné normy, rovněž bude podrobena analýze formálně syntaktické a lexikálně sémantické. Po důkladné úvaze jsem se rozhodl tuto práci pojmout jako první část výzkumu historického vývoje anoikonymie v katastrálním území obce Tchořovice. Analýza pomístních jmen byla omezena na zástupce agronym, oronym a jednotlivých objektů zachycených v tereziánském katastru, neboť značný rozsah relevantních pramenných materiálů (a v nich obsažených anoikonym) by neumožnil provést odpovídající analýzu všech získaných dat. Tuto bakalářskou práci proto chápeme především jako představení sledované lokality s nástinem nejstarších doložených anoikonym z výše zmiňovaného tereziánského katastru – jedná se tedy o pomístní jména užívaná obyvateli obce na počátku 18. století.

Na výsledky analýzy tohoto dílčího souboru anoikonym následně navážu ve své diplomové práci v roce 2014, která by měla být zaměřena spíše na diachronní jazykový vývoj pomístních jmen sledovaný na základě komparace tereziánského katastru s prameny mladšími – josefským katastrem, stabilním katastrem, mapami tzv. II. a III. vojenského mapování, některými dalšími mapami původem z 20. století a dvěma soupisy anoikonym z nedávné minulosti. Chybět nebude ani srovnání se současným stavem zachyceným v několik let staré digitální mapě Tchořovic.

1.1 Metody výzkumu

Inspirován pracemi svých starších kolegů jsem se problematikou toponymie poprvé zabýval v roce 2011 v nepublikované kolokviální práci s názvem *Soupis místních jmen obcí Blatenského mikroregionu*. Díky této práci jsem měl možnost seznámit se s metodami toponomastického výzkumu, stejně jako s některými relevantními prameny a literaturou, které mi posloužily jako cenné východisko pro další bádání. V první fázi jsem považoval za vhodné zjistit rozsah a podobu zaznamenané anoikonymie ve sledovaném katastru – soupis pomístních jmen v katastrálním území Tchořovice, který provedla Místopisná komise ČSAV v roce 1979, mi ochotně poskytl dr. Milan Harvalík, vedoucí Onomastického oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR. Přestože výsledný soupis je poměrně stručný, dobře poslouží při ověřování některých nejstarších dokladů z tereziánského katastru, který je uložen v Národním archivu v Praze-Dejvicích. Neméně důležitým pramenem pro studium pomístních jmen na Blatensku byl pro mě osobní fond blatenského kněze a patriota Jana Pavla Hilleho (1861–1943) a *Archiv obce Tchořovice*, které jsou uloženy v Státním okresním archivu v Strakoniciích (blíže o vybraných pramenech v kapitole 4). Pečlivě zpracovaný nepublikovaný soupis anoikonym s názvem *Místní názvy v katastru Tchořovice a jeho těsném okolí* mi poskytl Ing. Karel Krejčí, kronikář obce Tchořovice. Zjištěná data jsem na závěr ověřoval a upřesňoval rozhovorem nad katastrálními mapami se svou babičkou Blaženou Havrdovou, která je místní rodačkou a dodnes v obci pobývá. Hlavním cílem této bakalářské práce je pokus o částečnou rekonstrukci tchořovické anoikonymie od nejstarších dob do poloviny 18. století.

2. Toponomastika – věda o geografických propriích

Předmětem onomastického bádání jsou vlastní jména (onyma, propria). Jde o lexikální jednotky, které v protikladu k apelativům na nepojmové bázi pojmenovávají komunikativně nezávislé objekty. Jejich hlavní funkcí je propriálně pojmenované objekty v rámci objektů téhož druhu individualizovat (ohraničit je jako neopakovatelnou jednotlivinu), diferencovat (odlišit od sebe v rámci téhož druhu objektů jednotlivé prvky dané množiny) a lokalizovat (zařadit propriálně pojmenovaný objekt do určitých věcných, prostorových, sociálních, kulturních, historických nebo ekonomických vztahů (Šrámek, 1999, s. 11)). Vědní disciplína

onomastika je specifická především svým interdisciplinárním charakterem, což znamená, že v jeden celek úspěšně propojuje poznatky z oblasti lingvistiky, geografie, historie a historické geografie.

V naší práci se nejprve blíže seznámíme s toponomastikou¹, tedy naukou o vlastních jménech zeměpisných (geografických). Vladimír Šmilauer (1966, s. 9n) rozděluje zeměpisná jména v souladu se Směrnicemi pro pozemkový katastr a topografické mapy na tři podskupiny:

- a) Choronyma – jména dílů světa, oblastí, států, krajů, okresů a jiných správních jednotek.
- b) Jména místní (toponyma) – sem zahrnuje jména obcí, osad, místních částí, význačných staveb, domů, ulic, náměstí či sadů. Termínu jména místní se někdy používá i v širším významu pro označení jmen zeměpisných vůbec.
- c) Jména pomístní – z této skupiny se vymezují:
  1. jména vod (hydronyma) – tedy jména rybníků, bažin, jezer, moří, ale i studánek, pramenů, potoků, řek, brodů či vodních nádrží;
  2. jména tvarů členitosti povrchu zemského (oronyma) – zahrnují označení tzv. orografických celků, vrchovin, hor, vrcholových tvarů, nížin či ostrovů;
  3. jména pozemků (jména traťová², agronyma) – zde máme na mysli jména parcel, pozemkových tratí, pastvin, revírů, lesních oddělení, obor;
  4. jména drobných přírodních útvarů;
  5. jména jednotlivých předmětů – sem zařazujeme jména staveb často strategických pro orientaci v terénu, jako jsou památné stromy, kapličky či pomníky;
  6. jména komunikací – zde se jedná o názvy cest, železnic či přístavů.

Šmilauer dále uvažuje o dělení pomístních jmen na přírodní (dané přírodou), jako jsou například ostrovy a řeky, a na kulturní (ovlivněné člověkem). Toto pomocné dělení se však v praxi příliš neosvědčuje, protože je často obtížné u konkrétních jednotlivin rozhodnout o jejich správném zařazení. Vlastní jména mohou být povahy primární, kdy se přímo vztahují k určitému denotátu (*Židova strouha*), nebo povahy sekundární, kdy často označují prostorový vztah k jinému objektu (*Za Židovou strouhou*). U jmen se někdy liší jejich spontánní lidová

---

¹V minulosti se můžeme setkat s označením toponymie, toponymika, topografická onomastika, toponomatologie, geografická onomatologie (Šmilauer, 1966, s. 9).

²Termínu jména pomístní (pomístná) se užívalo i ve významu jmen traťových, ev. byl termín jména traťová zaměňován se jmény pozemkovými či polohovými (Šmilauer, tamtéž).

podoba s oficiální umělou podobou – Šmilauer (1966, s. 11) připomíná uměle zaváděné názvy vesnic *Freudeneck – Volárna, Dreydorf – Plátěnsko*; ze svého výzkumu mohu uvést dvojí název sousední obce *Schlüsselburg – Lnáře*. Očividně zde jde o dvě různá pojmenování bez vzájemného vztahu. Občas se můžeme setkat i s tzv. hybridními jmény, ve kterých jsou spojeny prvky více jazyků. Nedocenitelnou hodnotu mají nářeční tvary traťových jmen především díky své odolnosti vůči úřednímu převedení do spisovných forem – můžeme tedy snáze rekonstruovat jejich starší podobu. Souhrn toponym jistého území se pak nazývá jeho toponymíí (např. toponymie katastrální obce Tchořovice).

2.1 Nástin dějin české toponomastiky

Toponomastika jako vědní disciplína začíná být systematicky studována až v 19. století, v době národního obrození, kdy ve společnosti narůstá zájem o poznání kultury, historie a národního jazyka. Přestože Šmilauer (1966, s. 25) připomíná *Knížku slov českých* z roku 1587, v níž se Matouš Benešovský Philonomus zabývá jmény českých řek, za skutečného zakladatele české onomastiky můžeme považovat obrozence Františka Palackého. Své poznatky shrnul nejprve ve studii *O jménech místních v zemi české a moravské: Rozbor etymologický místních jmen českoslovanských* (1834), jeho ústřední prací zůstává badateli dodnes hojně využívaný *Popis království českého...* (1848), kde přehledně shrnuje výsledky svých toponomastických studií. Mezi další představitele toponomastiky 19. století patří historik Václav Vladivoj Tomek, který se mimo jiné zasloužil o rozvoj toponymie pražské, či Josef Kalousek, autor *Historické mapy Čech XIV. století* z roku 1874. Historik Antonín Maloch se ve své práci *Nesnáze českého horopisu* (1854) zabýval i oronymií. Z moravských badatelů připomínáme zemského archiváře Vincenta Brandla, který vynikl především studií *Rozpravy o jménech topických* čerpající z moravského materiálu. Z mladších autorů získal v oboru čelní postavení August Sedláček svými monumentálními díly *Hrady, zámky a tvrze království Českého* (1882–1927), *Místopisný slovník historický království Českého* (1908) či *Snůška starých jmen, jak se nazývaly v Čechách řeky, potoky, hory a lesy* (1920). Z žáků Gebauerovy školy připomeňme Františka Černého a Pavla Vášu a jejich práci *Moravská jména místní* (1907), na dlouhou dobu reprezentační dílo české onomastiky. První velké moderní dílo o zeměpisných jménech v českých zemích sestavil Ernst Schwarz. Přestože se práce věnuje především vztahu německých toponym k jménům českým, obsahuje cenné poznatky i pro českou toponomastiku. Přelomový okamžik v české onomastice nastal v 60. letech 20. století, kdy Vladimír Šmilauer vydal *Osídlení Čech ve světle místních jmen*

(1960). V té době již mohl Šmilauer navazovat na *Místní jména v Čechách* Antonína Profouse (Profous 1947–1957, Svoboda – Šmilauer, 1960). Metodologickým základem Šmilauerovy práce se stala tzv. „metoda malých typů“, kdy při výzkumu nepřihlíží pouze k derivačním sufixům určité skupiny jmen, ale i k oikonymickým základům a jejich kombinaci s jednotlivými sufixy. Metodu malých typů dále rozvíjel Šmilauerův žák Ivan Lutterer, Rudolf Šrámek či Libuše Olivová-Nezbedová.

3. Modely onymické analýzy

V současném toponomastickém bádání se můžeme setkat s několika modely analýzy anoikonym. V této práci budeme sebraný materiál rozebírat podle sémantického třídění pomístních jmen V. Šmilauera, které poprvé uveřejnil ve *Zpravodaji Místopisné komise* roku 1960.³ Stranou nezůstane ani vztahověmodelová a strukturní analýza Rudolfa Šrámka, kterou pro potřeby anoikonymie propracovala Jana Pleskalová. Na závěr přihlédneme i k formální analýze Libuše Olivové-Nezbedové.

3.1 Třídění pomístních jmen Vladimíra Šmilauera

Toto nejstarší třídění anoikonym z pera Vladimíra Šmilauera výrazně přispělo k přechodu onomastiky z věd historických do skupiny věd jazykových v průběhu 60. – 70. let minulého století. Autor se zde z důvodu nedostatku typických slootovorných způsobů či nezřetelně vyhraněných sufixů odvrací od klasifikace formální, již nahrazuje tříděním sémantickým. Anoikonyma jsou rozčleněna do následujících devíti velkých skupin, které se dále dělí podle charakteristických znaků do početných podskupin doplněných o ilustrativní příklady (Šmilauer, 1966, s. 113n).

---

³ Šmilauer, Vladimír (1960): *Třídění pomístních jmen*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 1, s. 149–171. Článek byl otištěn v doplněné podobě v tomtéž periodiku roku 1972: Šmilauer, Vladimír (1972): *Třídění pomístních jmen*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 13, s. 171–204.

1. Obecné vztahy a vlastnosti

- a) Místo (*Plac*),
- b) Poloha (*Přední vrch*),
- c) Vzdálenost (*V Americe*),
- d) Velikost, rychlost (*Vysoká, Bystřice*),
- e) Tvar, přímé označení (*Špičák*),
- f) Barva a podobné vlastnosti (*Červenáč, Hnojnice*),
- g) Hodnocení, povaha (*Krásná hora, Smutná*),
- h) Starý, nový (*Starý most*).

2. Země

I. Terénní formy

- a) Vyvýšeniny (*Na skalce*),
- b) Svahy (*Na stráni*),
- c) Vhloubené tvary (*Sedlo*),
- d) Ostrov (*Střelecký ostrov*) – rovina (*Na rovných*).

II. Další jména

- e) Půda (*Bahnišťata*),
- f) Složení a pohyby půdy (*Kamenná, Svážný*),
- g) Kulturní půda (*U Kuklovy meze*),
- h) Vody (*Nad splavem*),
- i) Atmosférické jevy (*Sněžka*).

3. Rostlinstvo

- a) Části rostlin, zvl. druhy dřeva (*Pařez*),
- b) Porosty obecně (*Nad alejí*),
- c) Rostliny, porosty i jednotlivé (*Smrčina*).

Pěstění rostlin

- d) Soustava hospodaření (*Úhor*),
- e) Kulturní rostliny (*V zelnících*),

- f) Louky (*Nad loukami*),
- g) Pastviny (*V pastvišřatech*),
- h) Zahřady, vinice, chmelnice (*U řřešřovky*).

4. Zvřřectvo

- a) Volně žijící savci, ptáci, plazi, obožřivelníci, ryby, ostatní (*Perlový potok*),
- b) Domáci savci a ptáci (*Kohout*).

Člověk

5. Poměry majetkové a právní

- a) Majetek královský, církevní, šlechtický a jiný svobodný, městský a obecní (*Panenský potok*),
- b) Pojmenování podle osob a institucí (*Na Bartoňově, Za Avíř*),
- c) Jména čestná i přezdívková (*Chmatov*),
- d) Poddanské poměry (*Selská jáma*),
- e) Právní poměry, hlavně způsob získání půdy (*Na přidánkách*),
- f) Zápovědi (*Zakázaný*).

6. Lidská práce (podle pracovního materiálu)

- a) Nerosty – lomy, vápenice, sklářství, pískovny, hlinišřtě, cihlářství, kaolín, sanytr, hornictví, hutnictví.
- b) Rostliny – dřevu, dřevorubectví, doprava dřeva, pálení dřevěného uhlí, dehtářství, smolařství, kolomaznictví, kolařství, šindelářství.
- c) Kulturní rostliny – mlynářství, pekařství, lnářství, pivovarnictví.
- d) Zvřřata volně žijící – lesnictví, lov, čiřba, rybářství, rybníkářství, brtnictví.
- e) Zvřřata domáci – pastva, jatky, soukenictví, pohodný.

Člověk

- f) Vojenství (*Varta*),
- g) Soudnictví (*Šibeniční vrch*).

7. Lidská díla

- a) Správní celky, kraje (*Prácheňský kraj*),
- b) Obecná a vlastní jména sídlišť (*Za humny, Bělčická hora*),
- c) Církevní stavby (*Za hřbitovem*),
- d) Obytné světské stavby a stavby hospodářské (*Pod rychtou, Za stodolami*),
- e) Jiné světské stavby – továrny, lázně, malé stavby – altány, měřičské stavby),
- f) Hranice (*Mezný*),
- g) Ohrady, plot,
- h) Cesty (*U křížovatky*),
- i) Odpadové hmoty (*Hromadiště*).

8. Duchovní život. Historie

- a) Pověry a pověsti (*Na strašítkách*),
- b) Lidové zvyky a zábavy (*Na ptácích*),
- c) Náboženství a církev (*U poustevny*),
- d) Archeologie (*Na popelce*),
- e) Historické události (*Bojiště*),
- f) Místní události (*Stržený rybník*).

9. Ostatní jména

- a) Předslovanská
- b) Německá
- c) Jiná cizí jména
- d) Jména nejasná

Toto Šmilauerovo členění podrobila kritické analýze Libuše Olivová-Nezbedová v článku *Doplňk k „třídění pomístních jmen“ Vladimíra Šmilauera* (Olivová-Nezbedová, 2010).⁴ Navrhuje zde jeho klasifikaci rozšířit o nově definovaná česká exonyma⁵, která se hojně vyskytují v pomístních jménech sebraných v letech 1963–1980. Jde konkrétně

---

⁴ Olivová-Nezbedová, Libuše (2010): *Doplňk k třídění pomístních jmen Vladimíra Šmilauera*. Acta onomastica, 51, 2, s. 515–516.

⁵ Podle definice vypracované skupinou expertů na zeměpisná jména OSN z roku 1997 je za **české exonymum** považována domácí podoba jinojazyčného zeměpisného jména jakéhokoli zeměpisného objektu, který leží vně hranic České republiky, tedy mimo oblast působnosti spisovného českého jazyka (Harvalík, 2004, s. 102-103).

o devátou skupinu, kde doporučuje zavést pododdíl „Česká exonyma“ dále členěný na „Česká exonyma pro biblická zeměpisná jména“ (*Kalvárie*), „Česká exonyma spjatá s válečnými událostmi“ (*Habeš*) a „Jiná česká exonyma“.

3.2 Šrámkův vztahový a slovtvorný model pro oikonyma

Rudolf Šrámek ve své analýze vycházel jak z velkého množství slovanských oikonym, tak z etymologie pomístních jmen z moravskoslezské toponymie (Šrámek, 1972)⁶. Dochází k závěru, že toponymický řád tvoří dva druhy znaků. První skupinou jsou znaky vnějšího (formálního) charakteru. Náleží sem konkrétní slovtvorné postupy, jednotlivé topoformanty či zeměpisné rozšíření jmen s jejich časovou a frekvenční hodnotou. Druhou skupinu představují toponymicky inherentní znaky, jež jsou zastoupeny **toponymickým modelem vztahovým** (východiskovým) a **toponymickým modelem slovtvorným**, jež se společně realizují v **toponymickém modelu pojmenovávacím**.

Vztahový model vyjadřuje základní vztah pojmenovatele nebo uživatele jazyka při tvorbě jména nebo při jeho užívání k objektivní realitě, kterou je nutno pojmenovat nebo která je jménem identifikována...V momentu vzniku je každé jméno jasně sémanticky i strukturně, neboť je věcně motivováno právě oním znakem, kterým pojmenovávatel realitu charakterizuje, kvalifikuje, jazykově pak volbou prostředků z jisté lexikální a slovtvorné kategorie, sloužících k vyjádření oné věcné motivace. (Šrámek, 1972, s. 307–308). Oba modely se tedy odlišují tím, že vztahový model určuje typ vznikání jména, druh jeho vztahu k objektivní realitě a jeho základní sémantické či sociální motivace, zatímco slovtvorný model určuje druh jeho formální utvářenosti, jež se obvykle shoduje s apelativními slovtvornými postupy. Vztahový model lze vymezit obsahově sémantickými kategoriemi určenými čtyřmi zájmeny či jejich modifikacemi – viz přehledová tabulka na následující straně (Šrámek, 1972, s. 309).

---

⁶ Šrámek, Rudolf (1972): *Toponymické modely a toponymický systém*. Slovo a slovesnost, 33, s. 304–318.

	Vztahové modely	Slovotvorné modely	
		Neživotnost	Životnost
Poloha, směr	<u>KDE</u>	<u>kde to je</u> <i>Na Kamenci, Podlesí</i>	<u>kde jsme, bydlíme</u> <i>Říčany, Zábrdovice</i> odkud přišli <i>Olomučany, Uhry</i>
Popis, charakteristika	<u>CO (KDE)</u>	<u>co zde (tam) je</u> <i>Buk, Kostelec</i>	<u>co (kdo) jsme = čím jsme</u> <i>Ovčáry, Vinaře</i>
	<u>JAKÝ, JACÍ</u>	<u>jaké to zde (tam) je</u> <i>Brno, Vrbov</i> <u>za jakých okolností</u> <i>Pohořelá, Hladov</i>	<u>jací jsou tam lidé = jak nám říkají</u> <i>Hřibojedy, Tupadly</i>
Přivlastnění	<u>ČÍ</u>	<u>čí je to majetek</u> <i>Benešov, Janohrad</i>	<u>čí lidé zde (tam) jsme</u> <i>Bohunice, Diváky</i>

Vztahové modely nesou ve vztahu k pojmenovávanému objektu dvě obecné kategorie: popis, charakteristika a přivlastnění. Napříč dělením prochází kategorie životnosti a neživotnosti, které společně představují základní vlastnosti vztahového modelu i konkrétního oikonyma. Vztahové modely se uplatňují výhradně pro potřeby společenské komunikace, zahrnují tedy v sobě kromě složky formální i složky časové a sociální. V rovině slovtvorné mohou pojmenovávané objekty zahrnovat, nebo nezahrnovat svého pojmenovatele – pokud tento stojí „mimo objekt“, vzniká pojmenování „z vnějšku“ a jméno se ztotožňuje se svým objektem pouze skrze pojmenovatele, který zde plní funkci zprostředkovatele⁷. V druhém případě se sám objekt stává pojmenovatelem, nemůže být tedy pojmenován nikým, kdo do něj není zahrnut. Hovoříme zde tedy o typu „my jsme“, „my bydlíme“.

Podobné dělení můžeme aplikovat i na jména apelativního původu. Místo pojmenovatele se zde však měřítkem hodnocení stává (ne)existence syntaktického

⁷ Časté u jmen identifikujících či přezdívkových typu „říkají nám“, která vznikají mimo území, které pojmenovávají.

pozadí příslušného jména. Jména mohou vznikat buď přímým pojmenováním objektu samého (*Hůrka, Dub*), nebo elipsou vycházející ze syntaktického kontextu příslušného jména (*Blansko* jako sídlo na louce s blaněmi).

U vztahových modelů přivlastňovacích typu „čí lidé“, „čí objekt“ hraje rozhodující úlohu přítomnost formálního toponymického slovo tvorného příznaku (u jmen typu *Biskupice, Opatovice* sufixy *-ici, -ovici* – šlo zde původně o „ves lidí biskupových, opatových“, u některých se může vyskytovat v nulové podobě (*Myslík*).

3.3 Modelová analýza anoikonym Jany Pleskalové

Ze závěrů Šrámkovy oikonymické analýzy vycházela ve svém třídění pomístních jmen Jana Pleskalová (Pleskalová, 1973)⁸. Autorka pracovala s doklady moravské mikrotoponymie, kdy analyzovala více než 1 300 jmen původem z obcí příslušejících do různých nářečních skupin a podskupin. Anoikonyma, jak je již uvedeno výše, označují rozmanité neobydlené objekty v krajině, které člověk zejména z důvodů snazší orientace v bezprostředním okolí svého bydliště potřeboval pojmenovat. Pokud tato jména v průběhu času pozbudou svou identifikační funkci, vytrácí se z vědomí lidí a postupně zanikají. Pomístní jména často podléhají univerbizaci či se vyskytují ve víceslovné podobě, a to zejména v případech, kdy pojmenovatel potřebuje od sebe rozlišit dva objekty mající společné znaky. V konkrétním pojmenování tedy najdeme elementy vztahující se na objekt sám (*Vinohrady*), v některých případech v sobě nese i určité distinktivní rysy označovaného objektu (*Dlouhá*). Někdy se tento kvalifikační atribut důsledkem elipsy určovaného substantiva osamostatní. Svou substantivizací však neztrácí původní rozlišující funkci. Tato elipsa může být doplněna o část blíže určující charakterizovaný objekt (*Za vodou u svatého Jana*).

Podle vztahu anoikonyma k pojmenovávané skutečnosti vyděluje tyto vztahové modely:

1. Vztahový model „A“ vyjadřující polohu a směr – „kde to je“ (*Od Řezovic*).⁹
2. Vztahový model „B“ odpovídá na otázku „co tam je“ (*Vinohrad*).
3. Vztahový model „C“ nese popis a charakteristiku – „jaké to tam je“ (*Dlouhá*).

---

⁸ Pleskalová, Jana (1974): *K pojetí modelu v pomístních jménech*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 15, s. 533–542.

⁹ Ilustrační příklady u příslušných vztahových modelů autorka většinou vybírala ze souboru sebraných dat moravské mikrotoponymie. Pro modely, jejichž existenci nemůže z vlastních materiálů doložit, užívá uměle vytvořené konstrukce. Pro účely naší práce je však tato skutečnost irelevantní.

4. Vztahový model „D“ vyjadřuje přivlastnění (*Kovářka*).

Vztahové modely zachycují všechny pojmenovací možnosti českého jazyka, jež má anoikonymie k dispozici. Jejich distribuce je však časově i teritoriálně podmíněná, tudíž nás při vlastním výzkumu nesmí překvapit absence dokladů pro některé modely.

Víceslovná anoikonyma navrhuje Pleskalová řadit k modelům podle jejich základního slova. U víceslovných pojmenování však dochází k vytváření podskupin, neboť je nutné zachytit vzájemné vztahy jednotlivých slov jako prvku vlastního jména, stejně jako jejich vztah k pojmenovávanému objektu. Modifikace základního modelu pro tato pojmenování nastíní následující přehled:

I.

1. Jména podle **modelu A** odpovídající na otázku „kde, kam, odkud“. Spadají sem:

a) předložkové názvy – pojmenování určitého objektu podle jiného pojmenovaného či bezejmenného objektu (*Za horou, Za Kopaninama*),

b) univerbizovaná anoikonyma (*Mezilesí*),

c) anoikonyma typu *Dolní, Horní, Prostřední*,

d) jména utvořená z oikonym označující polohu vůči referenční osadě (*Lukovanská* = cesta do Lukovan).

2. **A + A_i** – na prvním místě se uvádí základní člen modelu jako nositel pojmenovací hodnoty referující o označované skutečnosti, další členy danou skutečnost detailněji charakterizují (*Přední za barákama*). Index _i značí, že se v modelu může uplatnit libovolný počet kongruentních či nekongruentních atributů vyjadřujících polohu.

3. **A + C_i** – základní vztah poloha se kombinuje s vedlejším vztahem charakteristikou a popisem (*Za starou silnicí*);

4. **A + D** – tento model kombinuje základní vztah poloha (kde) s vedlejším vztahem přivlastnění (čí) (*Na panské louce*);

Ojedinele se v dílčích mikrotoponymických modelech kombinuje více vztahů:

5. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_i + \mathbf{C}_i$ – základem se zde stává vyjádření polohy, vedlejší vztah potom doplňuje samotnou polohu, směr, charakteristiku nebo popis (*V horách u čtyřech kamenu*);
6. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_i + \mathbf{D}$ – zde se mísí základní vztah polohy a směru s vedlejším vztahem polohy, směru a přivlastnění (*U horních biskópských hranic*);
7. $\mathbf{A} + \mathbf{C}_i + \mathbf{D}$ – základní vztah polohy se zde kombinuje s vedlejším vztahem charakteristikou a přivlastněním (*Za malou Křivánkovou zmolou*);
8. $\mathbf{A} + \mathbf{A}_i + \mathbf{C}_i + \mathbf{D}$ – jde o kombinaci základního vztahu poloha, směr s vedlejšími poloha, směr, charakteristika, popis, přivlastnění (*Za malou Křivánkovou zmolou u vody*).

II.

1. Anoikonyma utvořená podle **modelu B** nesou odpověď na otázku „co tam je“. V názvu se může vyskytnout přímo pojmenovávaný objekt (*Vinohrady*), někdy je tento nazván podle jiného objektu (*Skala* – pole na skále). Některá pojmenování vznikla na základě vnější nebo vnitřní podobnosti pojmenovávaného objektu s jiným objektem (*Vatikán*);
2. $\mathbf{B} + \mathbf{A}_i$ – základní vztah odpovídá na otázku „co tam je“, vedlejší pak doplňuje polohu nebo směr (*Zmola za hájkama*);
3. $\mathbf{B} + \mathbf{C}_i$ – k základnímu vztahu se připojuje popis, charakteristika (*Dlouhá niva*);
4. $\mathbf{B} + \mathbf{D}$ – základní vztah odpovídající na otázku „co tam je“ je doplněn o vedlejší vztah „čí to je“ (*Martinkova louka*);
5. $\mathbf{B} + \mathbf{A}_i + \mathbf{C}$ – k základnímu vztahu „co tam je“ připojíme vedlejší vztahy určující polohu, směr, popis (*Zadní pustá ves*);
6. $\mathbf{B} + \mathbf{A}_i + \mathbf{D}$ – tento model vyjadřuje opět základní vztah „co tam je“, jenž je doplněn odkazem na polohu nebo směr a přivlastnění (*Farské díly pod silnicí*);
7. $\mathbf{B} + \mathbf{C}_i + \mathbf{D}$ – neměnný základní model se tentokrát mísí s vedlejšími modely vyjadřujícími popis, charakteristiku a přivlastnění (*Velký panský louky*);
8. $\mathbf{B} + \mathbf{A}_i + \mathbf{C}_i + \mathbf{D}$ – k základnímu vztahu „co tam je“ se přidávají vedlejší modely, které vyjadřují popis, charakteristiku, směr, přivlastnění (*Panské díly u starého křížka*).

III.

1. Vztahový **model C** sdružuje anoikonyma se základním členem vyjadřujícím popis nebo charakteristiku, odpovídají tedy na otázku „jaké to tam je“. Do této skupiny řadíme jména označující:

a) délku, šířku, velikost, stáří, vzdálenost (*Dlouhý, Nová*);

b) rostlinstvo, porost (*Habrová*);

c) barvu půdy (*Žlutina*);

d) tvar (*Špičatý*);

e) okolnosti, za nichž vznikla (*Zápověď*);

f) jména široce vztahová (*Valaská* =cesta, po níž jezdili Valaši na práci);

2. **C + A_i** – základní vztah vyjadřuje charakteristiku nebo popis, vedlejší pak polohu (*Široké u Řeznovic*);

3. **C + C_i** – jak základní, tak i vedlejší vztah vyjadřují popis nebo charakteristiku (*Malá Maličká*);

4. **C + D** – základní vztah vyjadřující charakteristiku je doplněn o vedlejší vztah přivlastnění (*Kovářova Maličká*);

5. **C + A_i + C_i** – základní vztah zůstává stejný jako v předešlých případech, vedlejší vztahy vyjadřují směr, polohu a charakteristiku (*Malá Maličká u Řevnovic*);

6. **C + A_i + D** – základní vztah charakteristika, popis se mísí s vedlejšími vztahy polohou, směrem a přivlastněním (*Dlouhé za Panskou loukou*);

7. **C + C_i + D** – základní vztah vyjadřující charakteristiku, popis se opět nemění, je doplněn o zpřesňující vedlejší charakteristiku a přivlastnění (*Kovářova Malá Maličká*);

8. **C + A_i + C_i + D** – k neměnnému základnímu vztahu se přidávají vedlejší vztahy poloha, směr, charakteristika, popis a přivlastnění (*Panské Dlouhé za Horní pustou vsí*).

IV.

1. Do posledního vztahového **modelu D** patří anoikonyma, jejichž základní člen vyjadřuje přivlastnění „čí to je“ (*Nykšovo*), spadají sem i posměšné názvy místních částí (*Uchmatov*), víceslovných pomístních jmen tohoto typu je poměrně málo.
2. **D + A_i** – k základnímu vztahu přivlastnění se připojuje vedlejší vztah poloha, směr (*Janičkovec za zahradama*);
3. **D + C_i** – základní vztah přivlastnění je doplněn vedlejší charakteristikou (*Malý Janičkovec*);
4. **D + D** – jak základní, tak i vedlejší vztah vyjadřují přivlastnění (*Janáčky podsednické*);
5. **D + A_i + C_i** – k základnímu vztahu přivlastnění se připojuje vedlejší poloha a charakteristika (*Malý Janičkovec za zahradama*);
6. **D + A_i + D** – k neměnnému základnímu vztahu se přidává vedlejší vztah polohy a přivlastnění (*Balcarovo u Křivánkového kříže*);
7. **D + C_i + D** – základní vztah přivlastnění se mísí s vedlejší charakteristikou a přivlastněním (*Velké Janáčky podsednické*);
8. **D + A_i + C_i + D** – základní vztah přivlastnění se doplní vedlejším vztahem polohy, charakteristiky a přivlastnění (*Janáčky podsednické u starého kříže*).

3.4 Formální analýza Libuše Olivové-Nezbedové

Pro doplnění výsledků získaných aplikací dvou výše uvedených hlavních anoikonymických modelů je možné nastínit i formální klasifikaci Libuše Olivové-Nezbedové (Olivová-Nezbedová a kol., 1995, s. 24–31). Autorka dělí pomístní jména na **přímá**, která přímo pojmenovávají objekt podle charakteristického rysu (*Červěnice*), naopak anoikonyma **nepřímá** označují objekt podle objektu jiného, jenž bývá pojmenován apelativem (*Za pazdernou*) nebo propriem (*U Příbylka*). Přímá anoikonyma se většinou vyskytují ve tvaru nominativu, řidčeji také v předložkových pádech s předložkami *v*, *na* (pole *Na kopanině*). Pojmenování nepřímá nacházíme v předložkových pádech s předložkami vyjadřujícími prostorové vztahy. Dále je možné anoikonyma dělit na **jednoslovná** (les *Boucí*)

a **víceslovná**. Tato víceslovná pojmenování se nejčastěji vyskytují jako **dvouslovná bezpředložková** (*Přední lúsy*) či **předložková** s atributem kongruentním (*Pod oujezdskou silnicí*). Z hlediska slovnědruhového převažují v anoikonymech **substantiva** (*U mršníku*), hojná jsou rovněž **substantivizovaná** (*Na širokém*) a **blíže specifikující** adjektiva. Pomístní jména mohou vznikat z **apelativ** (*U tratě*) nebo z **proprií** (*U Březenice*). Anoikonym bývá užíváno v podobě **spisovné** (*U mlýna*) či **nespisovné** (*Bejkovna*), někdy existují pro konkrétní pomístní jméno obě podoby.

4. Charakteristika vybraných pramenů

Osobní fond Hille Jan Pavel (1873–1942)¹⁰

Jan Pavel Hille se narodil 4. dubna 1861 do rodiny píseckého cukráře a měšťana. V tomto městě také vystudoval gymnázium, poté absolvoval studium bohosloví v Českých Budějovicích. Roku 1884 byl vysvěcen na kněze. Po studiích našel uplatnění jako kaplan v Kadově, zde vykonával od roku 1890 funkci faráře. Poté se Hille přesunul do Kasejovic, kde se stal roku 1911 děkanem. O rok později byl jmenován vikářem blatenského vikariátu a od roku 1924 až do své smrti v roce 1943 zastával funkci blatenského děkana. Jeho kulturněhistorické a místopisné práce, črty a výpisky mají nedocenitelný přínos pro poznání nejenom Blatenska, ale i celého Prácheňského kraje. Pro svou práci jsem využil zejména pečlivě sestaveného rukopisného spisu *Z dějin obce Tchořovické*. Fond je v současné době uložen v Státním okresním archivu v Strakonici.

Tereziánský katastr¹¹

Fond Tereziánský katastr obsahuje elaborát **poddanského (rustikálního) katastru**, který byl vytvořen při reformě stavovské berní správy na počátku 10. let 18. století. Fond obsahuje jak přípravný materiál z let 1713–1790, tak i knihy vlastního tereziánského katastru z roku 1748 a 1757. Písemnosti vznikaly činností rektifikační kanceláře, jež byla součástí

---

¹⁰ *Osobní fond Hille, Jan Pavel (1873–1942)*: Inventář. Státní okresní archiv Strakonice, 2008. Dostupný také z WWW: [citováno 3. 5. 2012].

<http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=4&zpet=pomucky&lang=cs&doctree=1Yj&pomid=922210601000937&fondid=922210601000937&id=922210601000937&search=HILLE&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=>.

¹¹ *Tereziánský katastr, Praha (1713–1790 (1848))*. Inventář. Národní archiv Praha, 1960. Dostupný také z WWW: [citováno 3. 5. 2012]. <http://www.badatelna.cz/?wicket:interface=print:6:::>

vrchního berního úřadu. Spisy jsou v katastru členěny podle územní příslušnosti k jednotlivým dominiím. Ústřední částí tohoto katastru jsou tzv. berní fassé (příznání), kde najdeme přehledné seznamy poddaných spolu se soupisem pozemků, které vlastnili. Všechna příznání jsou také doplněna tzv. visitačními (kontrolními) nálezy z let 1715–1727. Zápisy anoikoným v listinných spisech TK jsou nezděná rozkolísané a nejednoznačné, neboť písaři vytvářející konečný katastrální elaborát na základě výpovědí místních obyvatel byli často neznalí nejenom českého jazyka, ale i kulturního klimatu v obci vůbec, a tak nás nesmí překvapit několik grafických variant zápisů určitého anoikoným v jedné listině. Studium badatelům neulehčuje ani bilingvní česko-německé jazykové prostředí v tehdejších Českých zemích, ani soupeření dodnes užívaného humanistického písma s tehdy ještě v německé oblasti dominující novogotickou frakturou. Fond Tereziánský katastr je dnes uložen v Národním archivu v Praze-Dejvicích.

Mapy I. vojenského mapování¹²

Podkladem tohoto mapování, které probíhalo v letech 1764–1768 a 1780–1783 (rektifikace), se stala Müllerova mapa zvětšená do měřítka 1: 28 800. Z finančních a časových důvodů však nebylo možné před zahájením mapování vybudovat přesnou trigonometrickou síť, měření tak probíhalo metodou „od oka“ pouhým pozorováním v terénu. Výsledkem byly velké nepřesnosti v poloze zobrazovaných objektů a také obtížné propojení jednotlivých mapových listů ve velkou mapu monarchie. I přes tyto nedostatky poskytují mapy I. vojenského mapování cenné svědectví o obrazu barokní krajiny před nástupem průmyslové revoluce. Originály těchto map jsou uloženy ve Válečném archivu ve Vídni, v digitalizované podobě jsou dostupné na portálu Oldmaps.

5. Z dějin Tchořovic od nejstarších dob do zániku patrimoniální správy v roce 1848

Obec Tchořovice se nachází v severozápadním výběžku Jihočeského kraje 6 km západně od Blatné při silnici I. třídy spojující České Budějovice s Plzní. Tchořovice jsou v letopisech poprvé připomínány již roku 1321, kdy zde existoval dvůr a malá dřevěná tvrz s palisádovým ohrazením, jež patřila řádu strakonických Maltézských rytířů. Motivace pojmenování obce není zcela jednoznačná. Jan Pavel Hille ve svém rukopisném díle s názvem

---

¹² I. vojenské mapování – josefské. Old maps – Staré mapy [online]. Dostupný z WWW: [citováno 3. 5. 2012]. http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=0&map_root=1vm.

*Z dějin obce Tchořovické*¹³ jej odvozuje podle nepochybně hojného výskytu tchořů v okolní krajině. Druhou možností podle něj bylo, že se některý z prvních obyvatel jmenoval *Tchoř*, nebo se mu tak přezdívalo. Místo samotné se pak nazývalo *Tchořovo*, rodina zakladatelova po slovansku *Tchořovici*, z čehož později vzniklo dnešní oikonymum *Tchořovice*, staročesky *Dchořovice*, obecně se pak říká *Torovice*.

Éra pánů z Tchořovic

Ve 14. století se Tchořovice staly sídlem vladyckého rodu, jako prvního pána uvádějí prameny roku 1372 Jana. Jeden z jeho nástupců Beneš zde koncem tohoto století vybudoval malou zděnou tvrz, v jejímž okolí stálo sedm dřevěných panských domů pro dvorskou čeleď. Panské sídlo bylo lemováno hlubokými příkopy, které se v době válečné daly snadno naplnit vodou z blízkého potoka. Roku 1409 obec koupil Vilém z Vartenberka a ze Zvířetic. Ustanovil svým purkrabím jakéhosi Marše. Od roku 1433 Tchořovice patří Petrovi z Vartenberka, který po své smrti majetek převedl na svou manželku Elišku z Veselé a z Vartenberka. Tato žena roku 1454 vstoupila do soudního sporu s majitelem Inářského panství Petrem Zmrzlíkem ze Svojšína, neboť si podle žalobkyně neprávem uzurpoval její majetek, což nakonec soud zemský potvrdil, a Zmrzlík tedy musel vše vrátit. Roku 1473 se obec dostává do držení Jana staršího Běšiny z Běšin. Před rokem 1495 koupil Tchořovice Bohuslav Muchek z Bukové, jehož rodu Tchořovice po dlouhá léta náležely. V letech 1537–1557 na Tchořovicích společně seděli bratři Oldřich a Václav. Velká sešlost původní tvrze jistě přiměla Oldřicha k výstavbě dvoupatrového zděného sídla obehnaného hlubokým příkopem. Do tvrze se vjíždělo z východní strany po visutém mostě branou, jež byla ozdobena muchkovským erbem – koňskou nohou. Ve vnitřním traktu čtverhranného dvora byly kolem dokola dřevěné pavlače, po nichž se vcházelo do jednotlivých místností. V zámecké věži byla údajně zřízena kaple. Václav, který svého bratra přežil, učinil roku 1560 pořizení o své manželce Markétě, aby po jeho smrti dostala truhlu jeho první manželky, dále každoroční dávku zahrnující dvě povlečení s prostěradly, dvě dobré krávy a 10 kop k tomu. Buď ještě sám Václav, nebo jeho synové si opodál nového zámku vystavěli nové stavení – odtud se psali seděním na Novém domě v Tchořovicích. Tento dům pak zůstal v držení Jana a Jiříka, synů Wolfa Muchka z Bukové. Syn Jiříkův, Oldřich, jsa povahy neméně prchlivé než otec, byl podle pramenů při jedné hádce u Bukové roku 1587 od Kryštofa Chomovského z Dlouhé proboden. Tímto vymřela postranní větev muchkovského rodu a její majetek přešel

---

¹³ *Osobní fond Hille Jan Pavel (1873–1942)*. Z dějin obce Tchořovické. Státní okresní archiv v Strakonících, inv. č. 75.

na lnářské panství. Druhá část Tchořovic s novým zámekem byla v držení výše zmíněného Wolfa Muchka, po jehož smrti zde v letech 1588–1629 sídlil jeho syn Smil Muchek. Smil, ač odhodlaný katolík stojící na habsburské straně, byl po roce 1620 pronásledován za podporu stavovského usnesení o zavržení krále Ferdinanda II. a zvolení krále Fridricha a za udělení pardonu musel nakonec zaplatit 116 zlatých rýnských. Následně Tchořovice krátce držel Volf Muchek z Bukova, po své smrti roku 1634 předal majetek manželce Anně Alžbětě Muchkové rozené z Klenového. Poté se obec dostává do držení Volfových sester Alžběty, Anny a Doroty. Prvně jmenovaná byla posléze pro nemravné chování z dědictví vyloučena. Obě její sestry byly provdány do rodu Sobětických. Když roku 1645 Dorota bez závěti zemřela, žádala Anna o přepsání majetku na svou osobu. Přestože se tomu manžel zemřelé Doroty Vilém Jindřich Sobětický ze Sobětic, držící Tchořovice do konce roku 1645, usilovně bránil, byl zadlužený zámek na žádost věřitelů prodán roku 1653 Adamovi Matyáši hraběti z Trautmansdorfu za 7 500 kop míšeňských a následně připojen ke Lnářům. Roku 1675 byl novým majitelem lnářského dominia Janem Humprechtem hrabětem Černínem z Chudenic bývalý tchořovický zámek přeměněn na obilní sýpku.

Tchořovice pod správou lnářského panství

Smutný byl stav zdejší obce po třicetileté válce, kdy se Tchořovice, původně rozdělené mezi dva majitele, dostaly přikoupením celé pod správu lnářské vrchnosti (již roku 1617 náležel lnářskému panství tchořovický poplužní dvůr se zahradou, pastvami a dvorci). Z majitelů Lnářů v této době připomeňme syna Jana Humprechta Tomáše Lechrea. Po Tomášově smrti získal panství sňatkem s jeho dcerou Marií Josefou hrabě Leopold Josef Konigl, poté se roku 1726 Lnáře dostávají do rukou jejich syna Františka Josefa. Velice trýznivý byl pro Tchořovice rok 1741, kdy se za válek o rakouské, francouzské a bavorské dědictví v obci usadilo bavorské vojsko. Roku 1745 koupil dominium Karel Rudolf ze Swéerst-Sporcku. V držení tohoto rodu byly Lnáře až do roku 1803, kdy panství koupil Leopold z Thunů, biskup pasovský. Ještě téhož roku jej však prodal Janu Františku, svobodnému pánu z Linkerů. Linkerové na panství sídlili až do roku 1872. Nejradostnější zpráva obec zastihla roku 1848, kdy se Tchořovice vymanily z rukou lnářského panství. Staly se tak svobodnou, samostatnou obcí.

6. Abecední heslář pomístních jmen

Struktura hesla

1. Historické doklady příslušného anoikonyma zaznamenané v transliterované podobě s uvedením zdrojového pramene.
2. Klasifikace anoikonyma na základě sémantického třídění Vladimíra Šmilauera a modelové analýzy Jany Pleskalové.
3. Lokalizace anoikonyma v krajině a výklad sémantické motivace daného pojmenování.

Čihadla

1. *Cžihadla b.(erg)* (1M)
2. Jednoslovné anoikonymum v nominativu plurálu řazené do skupiny Lidská práce – Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu B – „co tam je“ (P).
3. Nepříliš výrazný hřeben táhnoucí se na rozhraní tchořovického a kocelovického katastru nad rybníkem *Měleč* směrem k *Dlouhému kocelovickému* rybníku (oba v k. ú. Kocelovice). Nabízí se zde dvojí možný výklad. *Čihadla* byla v minulosti místy, kde se prováděla *čížba*¹⁴, tedy lov drobného ptactva pomocí různých loveckých technik. Někteří badatelé od tohoto výkladu upouštějí a vzhledem k četnému výskytu čihadel v okrajových partiích osad či při komunikacích se přiklánějí k definici čihadla jako neopevněné pevné strážní lokality při cestě, která spojovala kruhovitě rozložené okrajové lokality sídlištních regionů. Tato místa bývala střežena *čihákem*¹⁵.

---

¹⁴ Slovo *čížba* je odvozeno od slovesa *čihat*, které sloužilo i jako ptáčnický termín. Slovo souvisí s tvarem čouhat, tj. vykukovat (např. z úkrytu) a je zřejmě příbuzné se slovesem koukat (německy *gucken*). (Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Čížba* [online]. 2012 [citováno 25. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C4%8C%C5%BEba&oldid=8334569>.) Čihaři kladli na čihadla na zpěvné ptáky vějíčky – větvičky potřené lepem, vyrobeným z jmelových bobulí. Čihařské řemeslo bylo u nás zakázáno roku 1872 (PSJČ).

¹⁵ *Miloslav Toman: Historie*. E-learning. Elektronické studijní podpory. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [online]. 2012 [citováno 25. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://edu.ujep.cz/dokumenty/HISTORIE.pdf>.

Dolejší (Podtchořovický) mlýn

1. *PodTorowsky M. (2M), Dolejssi mlegn, Unter thorźowitzer (TK)*
2. Víceslovné anoikononymum v nominativu singuláru spadá do skupiny Lidská sídla – Stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu B + C_i, kdy základní vztah „co tam je“ doplňuje bližší charakteristika (P).
3. *Dolejší mlýn* se nachází v jihovýchodním cípu stejnojmenného rybníka na křížení polní cesty Tchořovice-Hajany s cestou vedoucí po hrázi směrem k silnici E49. Nad mlýnem prochází lokální dráha Blatná-Nepomuk. Poprvé je v pramenech zmiňován roku 1617 jako mlýn s pilou a olejnicí¹⁶ na *Jezerním potoce* (Siblík a kol., 1915, s. 215). Prostory bývalého mlýna dnes slouží jako rekreační objekt. Svě jméno získal podle polohy u rybníka pod obcí, místní obyvatelé užívají obecněčeské pojmenování *Dolejší mlejn*.

Druhej kus nad hořejšíma lukama

1. *druheg kus nadhoregssima Lukama (TK)*
2. Víceslovné anoikononymum se základním členem v nominativu singuláru patří do skupiny Obecné vztahy a vlastnosti – Místo (Š) podle kombinovaného vztahového modelu B + A_i + C_i, kde základní vztah B – „co tam je“ je doplněn o určení polohy (*nad lukama*) a o bližší charakteristiku (*druhej, hořejšíma*) (P).
3. Jednalo se o přímé pojmenování některé z rolí severně od Hořejšího rybníka. Dnes se zde nachází areál ZD obklopený lánem pole. Více viz heslo *Nad hořejšíma lukama*.

Mezi cestama

1. *mezy czestama (TK)*
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu plurálu patří do kategorie Lidská díla – Cesty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

---

¹⁶ Olejníci na mlýnech v stoupách dobývali z rozličných masných semen olej tlučením a lisováním (Siblík a kol., 1915, s. 209).

3. Jednalo se o polnosti a malé pastviny po levé straně komunikace z Tchořovic do Kocelovic jižně od lokality *V rybníčku* (viz samostatné heslo). Někdy se užívá rovněž tvaru *Mezicesty*. Svě jméno místo získalo podle polohy mezi bývalou spojovací cestou do Lnářů a výše zmíněnou cestou do Kocelovic.

Mezihoří

1. *Mezy horžim, Mezy horžy* (TK)

2. První z uvedených dobových tvarů tohoto jednoslovného anoikonyma je zachycen v instrumentálu singuláru a spadá do kategorie Země - Terénní formy - Vhloubené tvary (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P). Moderní pojmenování lokality přešlo do nominativu singuláru podle vztahového modelu B – „co tam je“ (P).

3. Polnosti a louky nacházející se na severozápadním okraji obce na úbočí vrcholu *Na Stráži* (viz samostatné heslo) v prostoru mezi silnicí E49 a místní komunikací Tchořovice – Kocelovice. Dnes je lokalita částečně zastavěna rodinnými domy. Svě jméno místo dostalo podle lokalizace ve sníženině mezi vrcholy *Na Stráži* a *Hůrka* (viz samostatné heslo).

Na Čihadlách

1. *na Číhadlach* (TK-Rkt)

2. Předložkové anoikonymum v lokálu plurálu řazené do skupiny Lidská práce – Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o pole v severním výběžku katastru na hranicích s katastrálními územími Lnáře a Kocelovice nedaleko vrchu zvaného *V lomech* (viz heslo *Na lomu*). Pro bližší výklad viz heslo *Čihadla*.

Na Čihadle

1. *na čýhadle* (TK)

2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru spadá do skupiny Lidská práce - Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Viz heslo *Na Čihadlách*.

Nad božejma muky

1. *nad Božegma muky* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikonymum v instrumentálu plurálu řadíme do kategorie Duchovní život – Náboženství a církev (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Polnosti a pastviny po obou stranách někdejší polní cesty z Tchořovic k *Podhájskému rybníku*. Dnes je v místě lán pole s pozůstatky částečně zalesněných mezí. Své jméno pole získala podle polohy severně od lokality *U božích muk* (viz samostatné heslo).

Nad Dolejším mlejnem

1. *Nad dolegssim Mlegnem* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikonymum v instrumentálu singuláru patří do skupiny Lidská sídla – Stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kde základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Jedná se polnosti táhnoucí se od *Dolejšího mlýna* (viz samostatné heslo) podél levého okraje polní cesty do obce Hajany. Své jméno lokalita získala podle polohy vzhledem k *Dolejšímu mlýnu*.

Nad(e) drahama

1. *nade trahama* (TK)

2. Předložkové anoikonymum v instrumentálu plurálu spadá do kategorie Lidská díla – Cesty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Pole v prostoru mezi cestou z obce k *Dolejšímu mlýnu* a bývalou polní cestou z Tchořovic do Hajan. Dnes v místě najdeme lán pole, který protíná těleso trati Blatná – Nepomuk. Svě jméno lokalita získala podle své polohy vzhledem k obecním drahám.¹⁷

Nad hořejšíma lukama

1. *Nadhoregssima Lukama* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikononymum v instrumentálu plurálu spadá do skupiny Země – Louky (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kde základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Viz heslo *Nad Hořejším rybníkem*.

Nad hořejším rybníkem

1. *Nadhoregssim Rybníkem* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Jedná se o polnosti mezi severním břehem Hořejšího rybníka a železniční tratí Blatná – Nepomuk. V severovýchodní části této lokality byl v druhé polovině minulého století vybudován areál JZD. Někdy se zde také říká *Na stoce* (viz samostatné heslo). Místo nese své jméno podle polohy vzhledem k *Hořejšímu rybníku*.

Nad lečovem

1. *nad Luczowem* (TK)

---

¹⁷ **Průhon (draha)** je cesta pro vyhánění („prohánění“ a usměrnění) dobytka například na pastvu nebo k napájení, tedy pruh území ohrazený proti pronikání dobytka na okolní pozemky, zpravidla dřevěnou ohradou. Někdy je z obou stran uzavíratelný. (Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Průhon* [online]. 2012 [citováno 23. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Pr%C5%AFhon&oldid=8300716>.

2. Předložkové anoikononym v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Lidská práce – Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o polnosti, které na jihozápadě bezprostředně navazují na lokalitu *V lečově*. Dnes je zde lán pole. Místo bylo pojmenováno podle polohy vůči lokalitě *V lečově* (viz samostatné heslo).

Nad rybníčkem

1. *Nad Ribniczkem* (TK)

2. Předložkové deminutivní anoikononym v instrumentálu singuláru patří do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Pole rozkládající se v mírně svažitém terénu ve sníženině mezi vrcholy *Stráž* a *V lomech* (viz samostatné heslo) poblíž bývalé spojovací cesty z Tchořovic do Lnářů. Své jméno získalo podle polohy vzhledem k lokalitě *V rybníčku* (viz samostatné heslo).

Nad Starým

1. *Nad starym* (TK)

2. Předložkové anoikononym v instrumentálu singuláru řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o polnosti mezi severozápadním břehem *Starého rybníka* a bývalým záložním vojenským letištěm. Lokalita byla pojmenována podle polohy vzhledem ke *Starému rybníku*.

Nad trávničky

1. *Nad trawniczku* (TK)

2. Předložkové deminutivní anoikononym v instrumentálu plurálu zařazujeme do skupiny Rostlinstvo – Pastviny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Úzké protáhlé pole situované v oblasti mezi místní komunikací vedoucí k areálu ZD a silnicí E49. Lokalitu protíná násep železniční trati Blatná – Nepomuk. Dnes zde najdeme luční porost s náletovými dřevinami. Někdy se zde také říká *Nad vohradou* (viz samostatné heslo). Svě jméno místo získalo podle polohy v mírném svahu nad lokalitou *V trávnících* (viz samostatné heslo).

Nad(e) trávníky

1. *Nadetravniky* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu plurálu zařazujeme do skupiny Rostlinstvo – Pastviny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *Nad trávníčky*.

Nad vohradou

1. *Nadwohradou* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru patří do kategorie Lidská díla – Ohrady (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *Nad trávníčky*.

Na hájcích

1. *Na Haycich, Haitzich* (TK-Rkt)
2. Předložkové deminutivní anoikononymum v lokálu plurálu spadá do kategorie Rostlinstvo – Porosty obecně (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Polnosti jihovýchodně od obce Lnáře ohraničené státní silnicí E49, komunikací Lnáře – Hajany a katastrální hranicí s Tchořovicemi. Svě jméno místo dostalo podle nevelkých hájků rozsetých mezi poli a lukami. Někdy se zde říká *Pod klášterem* podle nedalekého bývalého augustiniánského kláštera.

Na hlínovém

1. *na Hlynowym* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do skupiny Země – Složení a pohyby půdy (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je (P).
3. Jedná se o svažité polnosti severně od trati Blatná – Nepomuk v sousedství katastrální hranice s obcí Hajany. Dnes se v místě nachází velký lán pole. Svě jméno lokalita získala podle kvality tamější půdy.

Na homoli

1. *(na) Humoly* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do kategorie Obecné vztahy a vlastnosti – Tvar, přímé označení (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Úzké pole vklíněné mezi rybníky *Kaprov a Radov*. Dnes se v místě nachází lán pole. Někdy se zde říká také *Homole* nebo *Homule*. Svě jméno lokalita získala podle tvaru, který připomíná cukrovou homoli.

Na Hůrce

1. *na Hurcze* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do kategorie Země – Terénní formy – Vyvýšeniny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Polnosti okolo vrchu *Hůrka* (466,1 m.) rozkládající se severozápadně od polní cesty vedoucí od *Dolejšího mlýna* (viz samostatné heslo) do obce Hajany v sousedství tchořovicko-hajanské katastrální hranice. Svě jméno lokalita získala podle polohy na úbočí stejnojmenného vrchu.

Na Jezařích

1. *Na jezarzich* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu plurálu řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Pole nacházející se pod silnicí Lnáře – Hajany severně od lokality *Na hájcích*. Někdy se zde říká také *V Jezeří*. Své jméno místo získalo podle zaniklého rybníka *Jezaro Klášterní*, na jehož dně se dnes nachází lán pole se sloupy elektrického vedení a malá louka.

Na kamenitej

1. *Na Kameniteg* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do skupiny Země – Složení a pohyby půdy (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Pole na tchořovicko-hajanské katastrální hranici táhnoucí se nad železniční tratí Blatná – Nepomuk jihovýchodně od polní cesty vedoucí od *Dolejšího mlýna* (viz samostatné heslo) do obce Hajany. Dnes se používá také pojmenování *Kamenitá*. Své jméno lokalita získala podle kamenité půdy tamějších polností.

Na klíně

1. *Naklinie* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do kategorie Obecné vztahy a vlastnosti – Tvar a jiné vlastnosti metaforicky (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o někdejší pole, které dnes překrývá betonová plocha bývalého vojenského záložního letiště. Své jméno pole získalo podle svého klínovitého tvaru vymezeného bývalou cestou do obce Pole a cestou ke *Starému rybníku*. Někdy se zde také říká *Pod klínem* či *Pod polskou cestou* (viz heslo *U polské cesty*).

Na kopaninách

1. *Na kopanynie* (TK)
2. Jednoslovné anoikonymum v lokálu singuláru patří mezi zástupce kategorie Země – Půda (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o mírně svažité polnosti mezi jihozápadním okrajem rybníků *Starého* a *Radova* a polní cestou směřující na smyslovskou hráz poblíž katastrální hranice s obcí Pole. V obci se dnes užívá pojmenování v lokálu plurálu *Na kopaninách*. Svě jméno pole získala kvůli malé úrodnosti půdy.

Na krajině

1. *(na) Kraginie* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru patří do skupiny Obecné vztahy a vlastnosti – Velikost (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jednalo se o panské polnosti v místě, kde se dnes rozprostírá plocha bývalého vojenského záložního letiště obklopená lány polí. Svě jméno lokalita získala podle velké rozlohy panských polností.

Na lomu

1. *Na Lomu* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru řadíme do skupiny Lidská práce – Nerosty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Polnosti v severním výběžku katastru vymezeném silnicemi Lnáře – Hajany, Tchořovice – Kocelovice a bývalou polní cestou z Tchořovic do Lnářů. Dnes v místě najdeme lán pole. Lokalita byla pojmenována podle své polohy na úbočí vyvýšeniny *V lomech* (viz samostatné heslo).

Na loučkách

1. *Na lauczkach, (na) Lauskach* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikononym v lokálu plurálu řadíme do skupiny Rostlinstvo – Louky (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o úzký pruh podmáčeného lučního porostu kolem vodoteče protékající sníženinou mezi vrcholy *Stráž* a *Vlomech* (viz samostatná hesla), který se táhne jihozápadním směrem až ke katastrální hranici s obcí Hajany. Před scelováním pozemků zde můžeme napočítat okolo 30 vlastníků jednotlivých dílů. Někdy se zde také říká *V rybníčkách* (viz heslo *V rybníčku*).

Na pahorku

1. *na Pahorku* (TK)
2. Předložkové anoikononym v lokálu singuláru spadá do kategorie Země – Terénní formy – Vyvýšeniny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *Na Hůrce*.

Na poleckej

1. *Na poleckeg* (TK)
2. Předložkové anoikononym v lokálu singuláru řadíme do skupiny Lidská díla – Cesty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Nevelké louky v blízkosti bývalé polní cesty Tchořovice – Pole na hranici polského katastru. Více viz heslo *U polské cesty*.

Na stoce

1. *(na) Stocze* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru zařazujeme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Pole severně od *Hořejšího rybníka* v prostoru mezi dnešním areálem ZD a bažantnicí. V současnosti zde najdeme lán pole. Lokalita byla pojmenována podle své polohy v blízkosti někdejší vodoteče.

Na Stráži

1. *Na straczi, Na straży, Na Straży* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru patří do skupiny Lidská práce – Vojenství (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. *Na Stráži* byly pojmenovány polnosti rozprostírající se na svazích vrchu *Stráž* (viz samostatné heslo). Někdy se takto říká i samotnému vrchu.

Na trávnicce (Na trávniku)

1. *Natrawnicze* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru řadíme do kategorie Rostlinstvo – Pastviny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Viz heslo *V trávnicích*.

Na Velkej

1. *Na Welkeg* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru spadá do kategorie Země – Louky (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P) .

3. Viz heslo *Na velkých lukách*.

Na velkých lukách

1. *na Welkich Lukach, na Welkich Laukach* (TK)
2. Předložkové víceslovné anoikononymum v lokálu plurálu řadíme do skupiny Země – Louky (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kde základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).
3. Jedná se o louky situované v jihovýchodním výběžku katastrálního území na samé hranici s katastrem blatenským. Ze severní a severovýchodní strany je lemují bývalý panský les *V rosocích* a obecní les *U kováře*, ze strany jižní a jihovýchodní pak les někdejšího panství blatenského *Kobylnice* a les *Fajfka*. Osu *Velkých luk* tvoří vodoteč vytékající z rybníků *Vitanovy* a *Hadí*, která míří jihovýchodním směrem a nakonec se za Blatnou vlévá do rybníků *Lapače* a *Buzického*. Svě jméno místo zřejmě dostalo buď podle značné rozlohy některých jednotlivých lučních pozemků, či díky své celkové velikosti.

Na vohradě

1. *Nawohradie* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru spadá do kategorie Lidská díla – Ohrady (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *V trávnicích*.

Pod Dolejším rybníkem

1. *Pod dolegssim Rybnikem* (TK)
2. Předložkové víceslovné anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).
3. Pás podmáčeného lučního porostu táhnoucí se v prostoru mezi jihozápadním břehem *Dolejšího rybníka* a silnicí E49. Začíná na okraji místní části *Ovčín* (viz heslo *U ovčina*), jeho konec najdeme v blízkosti zrušených *Kupcových rybníků*. Tato dnes již částečně zalesněná

lokalita byla z důvodu výskytu cenné rašelino-slatinné vegetace roku 1985 prohlášena za přírodní rezervaci.¹⁸ Svě jméno místo dostalo podle polohy vůči stejnojmennému rybníku.

Pod Hadím

1. *pod hadim* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Louka obklopená ze všech stran lesy se nachází pod severovýchodní hrází *Hadího rybníka*. Po jejím východním okraji probíhá katastrální hranice s městem Blatnou. V části louky přiléhající k rybníku byl vybudován letní rekreační areál. Svě jméno místo získalo podle polohy vzhledem k *Hadímu rybníku*.

Pod hlínovým

1. *Pod Hlynowym* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do skupiny Země – Složení a pohyby půdy (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Polnosti vpravo od silnice z Tchořovic do Kocelovic v těsném sousedství lokality *V rybníčkách* (viz heslo *V rybníčku*). Dnes se zde nachází lán pole. Svě jméno místo získalo podle polohy vůči lokalitě *Na hlínovém* (viz samostatné heslo).

Pod hrází

1. *pod hrazy* (TK)

---

¹⁸ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Dolejší rybník (přírodní rezervace)* [online]. 2012 [citováno 18. 4. 2012]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Dolej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)&oldid=8281523](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Dolej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace)&oldid=8281523).

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o podmáčené nekosené louky v nivě *Páleneckého potoka*, který vytéká ze *Starého rybníka*. Podle dokladů TK se pojmenování zřejmě vztahovalo i na bezprostředně sousedící pole. Svě jméno lokalita získala podle polohy pod hrází *Starého rybníka*.

Pod Kupcovy

1. *pod Kupczowy* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu plurálu řadíme do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Nevelká louka v jihovýchodním výběžku katastru pod zrušenými rybníky *Velký* a *Malý Kupcov*. Lokalita, již protíná silnice E49, je dnes pod bývalou hrází *Malého Kupcova* částečně zalesněná. Svě jméno místo získalo podle polohy vzhledem ke *Kupcovým rybníkům*.

Pod lečovem

1. *Pod Leczowem* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do kategorie Lidská práce – Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o úzké pole mezi silnicí E49 a jihozápadní hranicí PR *Dolejší rybník*. Dnes se v místě nalézá louka. Svě jméno místo získalo podle polohy vzhledem k lokalitě *V lečově* (viz samostatné heslo).

Pod mlejnem

1. *Pod mlegnem* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Lidská sídla – Stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jedná se o podmáčené, dnes částečně zalesněné louky s vlhkomilnými travinami a občasnými keři v prostoru ohraničeném náspem železniční trati Blatná – Nepomuk, hrází *Dolejšího rybníka* a říčkou *Lomnicí*, která jím je napájena. Jméno místo dostalo podle své polohy vzhledem k *Dolejšímu mlýnu* (více viz samostatné heslo). Lokalitou kromě *Lomnice* prochází *Mlýnský potok*, představující bývalý mlýnský náhon, a několik menších vodotečí. Při melioračních pracích v druhé polovině minulého století byla koryta obou hlavních toků napříměna a v jejich okolí vysázeny listnaté stromy.

Pod Novým

1. *Pod Novym, Podnowim* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jednalo se o podmáčené louky rozléhající se pod hrází *Nového rybníka* na katastrální hranici s obcemi Lnáře, Pole a Zahorčičky. Osu vytváří vodoteč směřující z *Nového* do *Hořejšího rybníka*, druhým tokem vymezujícím oblast od jihu je *Zlatý potok*. Dnes většinu území pokrývá lužní les. Své jméno lokalita získala podle polohy vzhledem k *Novému rybníku*.

Pod polskou cestou

1. *Pod Polskau czestau* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Lidská díla – Cesty (Š) podle vztahového modelu podskupiny A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Viz heslo *U polský cesty*.

Pod Smyslovem

1. *pod Smislowem* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jednalo se o louky východně od polní cesty vedoucí po hrázi rybníka *Smyslov* k lesu *Chrustiny*. Dnes se v lokalitě nachází lán pole. Svě jméno místo získalo podle polohy vůči rybníku *Smyslov*.

Pod splavem

1. *Pod splawem* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Protáhlá podmáčená louka pod hrází rybníka *Dolejšího* mezi korytem potoka *Lomnice* a katastrální hranicí s obcí Blatná. Lokalita je dnes částečně zalesněná, zbytek území zarůstá náletovými dřevinami. Místo dostalo své jméno podle polohy vůči splavu *Dolejšího rybníka*.

Pod Vitanovy

1. *Pod witanowy* (TK)

2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Louky při jihozápadním okraji rybníka *Vitanovy* obklopené bývalým panským lesem *Chrustiny*. Svě jméno lokalita získala podle polohy vzhledem k rybníku *Vitanovy*.

Stráž

1. *Strasch b(erg)* (1M)

2. Jednoslovné anoikononymum v nominativu singuláru patří do skupiny Lidská práce – Vojenství (Š) podle vztahového modelu B – „co tam je“ (P).

3. Částečně zalesněný vrch s kótou 509,6 m., jenž se vypíná severně od Tchořovic v sousedství státní silnice E49. Díky dalekému rozhledu a blízkosti silnice v minulosti sloužil jako strážný vrch. Někdy se samotnému vrchu říká *Na Stráži* (viz samostatné heslo).

U božích muk

1. *u Božich muk* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikonimum v genitivu plurálu spadá do skupiny Duchovní život – Náboženství a církev (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Pole severně od železniční trati Blatná – Nepomuk táhnoucí se v prostoru mezi silnicí E49 a východní tchořovicko-lnářskou katastrální hranicí. V minulosti se zde hojně nacházely meze porostlé stromy, ohraničující jednotlivé pozemky, z nichž některé jsou v krajině stále patrné. Dnes se v místě nachází lán pole. Svě jméno lokalita získala podle blízkosti božích muk, která odnepaměti stojí na východním cípu jedné ze zalesněných mezí, kudy kdysi procházela polní cesta z Tchořovic k *Podhájskému rybníku*.

U Dolejšího mlejna

1. *U dolegssyho mlegna* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikonimum v genitivu singuláru spadá do skupiny Lidská sídla – Stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Jedná se o polnost v sousedství dnešní železniční trati Blatná – Nepomuk nedaleko *Dolejšího mlýna* (viz samostatné heslo).

U Jezar

1. *U jezar* (TK)

2. Předložkové anoikonymum v genitivu plurálu patří do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Více viz heslo *Na jezařích*.

U louček

1. *u Lauczek* (TK)

2. Předložkové anoikonymum v genitivu plurálu patří do skupiny Rostlinstvo – Louky (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Viz heslo *Na loučkách*.

U ovčina

1. *U owczina* (TK)

2. Předložkové anoikonymum v genitivu singuláru spadá do skupiny Lidská díla – Světské stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).

3. Jednalo se o úzký pruh polností na jihozápadním okraji obce mezi silnicí E49 a rybníkem *Dolejším* v sousedství někdejšího panského ovčina, který byl zrušen počátkem minulého století. Dnes se zde nachází louka a několik zahrad. Podle bývalého ovčina je dnes pojmenována místní část obce Ovčín.

U polský cesty

1. *U polsky czesty* (TK)

2. Předložkové víceslovné anoikonymum v genitivu singuláru spadá do skupiny Lidská díla – Cesty (Š) podle vztahového modelu podskupiny A + C_i, kdy základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).

3. Takto se nazývala pole lemující bývalou cestu, která vycházela z Tchořovic, nad obcí v prostoru křížení s plochou dnešního letiště se oddělila od cesty vedoucí ke *Starému rybníku*

a pokračovala jihozápadním směrem mezi lukami a poli až k obci Pole, kde se napojila na silnici vedoucí od Lnářů. Cesta byla scelováním pozemků po roce 1951 zrušena. Dnes se v obci užívá pojmenování *Pod polskou cestou*.

U Radova

1. *U Radowa* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v genitivu singuláru spadá do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Protáhlé pole ohraničené břehy rybníků *Radov*, *Starý* a *Kaprov*. Dnes se zde nachází lán pole. Někdy se zde říká také *Na homoli* (viz samostatné heslo). Své jméno místo získalo podle polohy vzhledem ke stejnojmennému rybníku.

U Smyslova

1. *U Smislowa* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v genitivu singuláru řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o někdejší nevelké pastviny severně od rybníka *Smyslov* na katastrální hranici s obcí Pole. Dnes je lokalita z větší části zalesněná. Své jméno získala podle polohy v sousedství stejnojmenného rybníka.

V bažantnici

1. *W bażantniczy* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu singuláru patří do kategorie Zvířectvo – Volně žijící ptáci (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o někdejší pole v prostoru Lnářské bažantnice mezi *Novým* a *Hořejším* rybníkem. Dnes je místo zalesněné. Své jméno lokalita získala podle polohy v areálu panské bažantnice,

vyhlášené spolu s přiléhajícím *Hořejším rybníkem* roku 1996 za přírodní rezervaci, chránící tamější biotop podmáčených olšin a smíšených lesů s bohatým rostlinným porostem¹⁹.

Velká louka

1. *Welka lauka* (TK)
2. Víceslovné anoikononymum v nominativu singuláru patří do kategorie Země – Louky (Š) podle vztahového modelu B + C_i, kdy základní vztah „co tam je“ doplňuje bližší charakteristika.
3. Viz heslo *Na velkých lukách*.

Velké louky

1. *Welke lauky* (TK)
2. Víceslovné anoikononymum v nominativu plurálu řadíme do kategorie Země – Louky (Š) podle vztahového modelu B + C_i, kdy základní vztah „co tam je“ doplňuje bližší charakteristika (P).
3. Viz heslo *Na velkých lukách*.

Ve velkých lukách

1. *W Welkich Lukach* (TK)
2. Předložkové víceslovné anoikononymum v lokálu plurálu řadíme do skupiny Země – Louky (Š) podle vztahového modelu A + C_i, kde základní vztah „kde to je“ doplňuje bližší charakteristika (P).
3. Viz heslo *Na velkých lukách*.

---

¹⁹ Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Hořejší rybník (přírodní rezervace)* [online]. 2012 [citováno 18. 4. 2012]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ho%C5%99ej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)&oldid=8343848](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ho%C5%99ej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace)&oldid=8343848).

V hájcích

1. (*w*) *Hagczich* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikononymum v lokálu plurálu spadá do skupiny Rostlinstvo – Porosty obecně (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *Na hájcích*.

V lečově

1. *w Leczowie* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru spadá do kategorie Lidská práce – Zvířata volně žijící (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Polnosti v prostoru mezi silnicí E49 a lesní cestou vedoucí na hráz rybníka *Kaprov*. V dnešní době zde najdeme lán pole. Někdy se pro pojmenování této lokality užívá plurálového tvaru *V lečovech*. V myslivecké terminologii označuje výraz *leč* způsob lovu, při němž se loví v obstoupeném, uzavřeném prostoru. Může označovat také takto uzavřené honbiště (SSJČ).

V lístí

1. *W listi* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v lokálu singuláru řadíme do skupiny Rostlinstvo – Rostliny, porosty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Lokalita se nachází na jihozápadním okraji obce v prostoru mezi silnicí E49 a rybníkem *Starým*. V minulosti zde procházela polní cesta spojující obec Tchořovice a hráze rybníků *Kaprova* a *Radova*. Do dnešních dnů se zachovala pouze její část vycházející z místní části *Ovčín*, na jejímž konci se cesta nově stáčí k hrázi *Starého*. Úsek spojující *Ovčín* s *Holým vrchem* byl po roce 1951 scelováním pozemků zrušen. Dnes je zde velký lán pole. Místo dostalo své jméno podle výskytu lískových keřů.

V lomech

1. *zum Steinbruch* (TK-Rkt)
2. Předložkové anoikonymum řadíme do skupiny Lidská práce – Nerosty (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Vrchol *V lomech* (508,1 m.) se nachází uprostřed lánu pole v severním výběžku katastru jižně od silnice Lnáře – Hajany. Po úbočí je roztroušeno několik nevelkých hájků (viz heslo *Na hájcích*). V místě se v minulosti nacházel štěrkový lom.

V trávnicích

1. *W Trawniczeh* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu plurálu zařazujeme do skupiny Rostlinstvo – Pastviny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o bývalé pastviny v těsném sousedství obce v prostoru ohraničeném severním břehem *Hořejšího rybníka*, areálem ZD a tratí Blatná – Nepomuk. Dnes se v místě nalézají kosená louka. Někdy se zde říká také *Na trávnicích*, *Na trávnicé*, *Na trávniku* (viz samostatné heslo) nebo *V ohradách* (heslo *Na vohradě*) podle někdejší oplocené pastviny lnářského velkostatku. Anoikonyma se užívalo jako synonymního pojmenování pro apelativum pastvina.

V robotách

1. *wrobotach* (TK)
2. Předložkové anoikonymum v lokálu plurálu patří do kategorie Poměry majetkové a právní – Poddanské poměry (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o někdejší rozsáhlé panské louky u rybníka *Paseka* v blízkosti polsko-tchořovické katastrální hranice. Dnes se zde také říká *Na robotě* či *V robotech*. V místě byli zřejmě tchořovičtí poddaní nuceni odvádět své robotní povinnosti vůči lnářskému panstvu.

V rybníčku

1. *w Ribniczku* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikononymum v lokálu singuláru patří do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Podmáčená louka ve sníženině mezi vrcholy *Stráž* a *V lomech*, kterou v minulosti protínala spojovací cesta z Tchořovic do Lnářů. Dnes se pro pojmenování lokality užívá spíše tvaru lokálu plurálu *V rybníčkách*. Někdy se zde říká také *Na loučkách* (viz samostatné heslo). V místě se kdysi nacházelo několik malých rybníčků, jež byly napájeny z rybníka *Jezaro Klášterní*. Po jejich zrušení zůstaly v krajině prohlubně, které se při deštích zaplňovaly vodou. Původní vodoteč vytékající z *Jezara Klášterního* byla při melioracích svedena do rour, na povrch vyvěrá až v popisované lokalitě nedaleko lnářské katastrální hranice, odtud teče jihovýchodním směrem až do *Obecního rybníčka* v Hajanech.

Za horou

1. *Za horau* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru patří do skupiny Země - Terénní formy – Vyvýšeniny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Lán pole táhnoucí se podél pravého okraje místní komunikace Tchořovice – Kocelovice od vodoteče vytékající z lokality *V rybníčku* (viz samostatné heslo) až po křižovatku se silnicí Lnáře – Hajany. Podle dokladů TK se zde dříve nacházela louka. Svě jméno lokalita získala podle polohy vůči nedalekému vrchu *Hůrka* (466,1 m.).

Za Hůrkou

1. *Za hurkau* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Země – Terénní formy – Vyvýšeniny (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Viz heslo *Za horou*.

Za Jezárkem

1. *Zagezarkem* (TK)
2. Předložkové deminutivní anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o polnosti na západním břehu *Jezera Vitanovy* při severním okraji polesí *Chrustiny*. Dnes je v místě lán pole. Lokalita byla pojmenována podle polohy vůči *Vitanovskému Jezeru*.

Za ovčínem

1. *Za owcźinem* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru patří do skupiny Lidská díla – Světské stavby obytné a hospodářské (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Toto pomístní jméno se užívalo k označení polností, luk a pastvin v rozsáhlém prostoru táhnoucím se od silnice E49 západním směrem pod hrází *Dolejšího rybníka* až k silnici do obce Pole na samém okraji katastru. Dnes velkou část lokality zaujímá plocha bývalého vojenského letiště. Zřejmě v souvislosti s jeho výstavbou v 50. letech minulého století došlo k zúžení územního rozsahu tohoto anoikonyma na pole a louku mezi hrází *Dolejšího* a východním okrajem letiště. Někdy se zde říká také *V lušťově*. Lokalita byla pojmenována podle polohy vůči někdejšímu panskému ovčínu (viz heslo *U ovčina*).

Za Radovem

1. *Zaradowem* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru spadá do skupiny Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Pole při jihozápadním břehu rybníka *Radov*. V místě se dnes rozprostírá lán pole. Své jméno lokalita získala podle polohy vůči stejnojmennému rybníku.

Za Starým

1. *Za starym* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Jedná se o polnosti severně od *Pálenického potoka* mezi bývalou polskou cestou a cestou z Tchořovic na hráz rybníka *Smyslov*. Lokalita byla pojmenována podle své polohy vzhledem ke *Starému rybníku*.

Za Vitanovy

1. *Za Witanowy* (TK)
2. Předložkové anoikononymum v instrumentálu singuláru řadíme do kategorie Země – Vody (Š) podle vztahového modelu A – „kde to je“ (P).
3. Někdejší pole táhnoucí se podél severozápadního břehu stejnojmenného rybníka až k jižnímu okraji rybníka *Radov*. Dnes je tato lokalita zalesněná. Svě jméno místo získalo podle polohy vůči rybníku *Vitanovy*.

7. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zaznamenat a na základě několika anoikonymických modelů náležitě objasnit nejstarší doklady agronym, oronym a jmen samostatných objektů v katastrálním území obce Tchořovice, které se nachází převážně ve spisových materiálech tereziánského katastru (TK), pocházejícího z první poloviny 18. století. Jako rozšiřující zdroje poznání tamější anoikonymie mi posloužily samostatně vyčleněné operáty TK – tzv. *Rektifikatorium* (TK – Rkt) a *Exaequatorium dominicale* (TK – ED). Jelikož při sestavování TK nebylo provedeno terénní šetření, a tudíž z této doby bohužel neexistuje žádná podrobná katastrální mapa, mohl jsem se při ověřování lokalizace sebraných anoikonym spoléhat pouze na mapy tzv. *I. vojenského mapování*, jediný soudobý pramen, jehož průměrná odchylka v poloze se však pohybuje okolo 400 metrů, tudíž bylo nezbytné obrátit se ke studiu mladších mapových děl z 19. století. Z nich měly pro mé toponomastické bádání největší cenu tzv. *Indikační skici* a z nich vycházející kolorované *Císařské otisky map Stablního katastru*. Posledním ústředním mapovým dílem, které jsem při práci hojně využíval, je historická ortofotomapa pořízená pro území Tchořovic v roce 1951. Jejím podrobným studiem a zároveň porovnáváním s výše zmíněnými *Indikačními skicami* jsem došel k závěru, že se tvář krajiny včetně její segmentace na jednotlivá pole, pastviny, louky či lesy v průběhu více než sta let, které od sebe oba prameny dělí, změnila jen velice nepatrně. Toto zjištění mi jen potvrdilo jejich velkou výpovědní hodnotu pro poznání obrazu krajiny v době před nástupem kolektivizace zemědělství a s ní spojeným scelováním pozemků a jejich mnohdy necitlivými melioracemi.

Excerpcí anoikonym z TK jsem nashromáždil celkem 76 jednotlivých dokladů agronym, oronym a jednotlivých objektů ze sledovaného katastrálního území. V heslové části tato pomístní jména uvádím v transliterované podobě podle současné pravopisné normy. Veškeré operáty tohoto katastru jsou rukopisné, dochází zde tedy často k obtížnému dešifrování dobové podoby příslušných pomístních jmen z důvodu odlišného řezu historického typu písma, nedostatečné znalosti českého pravopisu u pověřených zapisovatelů či špatného fyzického stavu pramene. Užité fonémy se z větší části shodují se současnou normou, značné rozdíly však najdeme při studiu jejich grafické podoby. Největší odlišnosti nalezneme v případě sykavky *s*, která zde vystupuje v podobě tzv. gotického lomeného *ſ*, polosykavky *c* a *č* se objevují výhradně ve spřežkové podobě *cz*, *cž*. Pro sykavku *š* existovaly dvě možnosti zápisu – nejčastěji šlo o dvě za sebou navazující *ſſ*, okrajově se užívalo i

kombinace točeného a lomeného s $\acute{r}$. Jako spřežku rz (r $\acute{z}$) najdeme vibrantu ř. Grafém v se v materiálech nevyskytuje, na jeho místě stojí výhradně grafém w. Diftong ou je zachycen podle dobové normy jako au. Poslední výraznou odlišností je užívání grafému g pro foném j. Ortografická norma je dílem z důvodu své rozkolísanosti, dílem také neznalostí písařů velice obtížně zachytitelná. Zřejmě pod vlivem německého jazyka se objevují velká počáteční písmena i v apelativech některých pomístních jmen (*Nad dolegssim Mlegnem*). U předložkových anoikonym se v zápisu někdy vychází z fonetické podoby slova, a tak dochází ke spřažení substantiva s prepozicí, která bývá občas znázorněna oproti dnešní normě malým počátečním písmenem (*wrobotach*), častěji se však toto spojení objevuje v náležité podobě s písmenem velkým (*Zaradowem, Zagezarkem*). Velmi rozkolísané je rovněž užívání grafémů i/y po tvrdých, měkkých i obojetných konsonantech (*Mezy horzy / Mezy horzim, na Czihadlach / na czyhadle, Nadhoregssim Rybnikem / Nad Ribniczkem, w lissti / w lyssti*).

Z charakteristických jevů morfologických připomínám zejména nářeční tvar na *-ej* v zakončení lokálu sg. tvrdých adjektiv (např. *Na kamenitej, Na poleckej*), užití protetického *v-* u substantiv (např. *Nad vohradou*) či obecněčeské, původně duálové koncovky *-ama* v instrumentálu plurálu (*Nad Hořejšíma lukama*). Poněkud netradičně působí diftongizace *í > ej* po sykavkách (*Nad božejma muky*).

Sémantická analýza Vladimíra Šmilauera

Jak již bylo uvedeno výše, má práce zachycuje celkem 76 pomístních jmen. Z toho 71 anoikonym můžeme zařadit mezi agronyma (jména traťová), 4 pomístní jména zastupují oronyma, 1 anoikonymum řadíme k jednotlivým objektům. Mezi jmény traťovými se hojně vyskytují anoikonyma řazená do kategorie **Vody** – jde celkem o **21 případů** (*Na Jezářích, Nad rybníčkem, V rybníčku, Nad Starým, Pod Hadím, U Jezar, Pod Vitanovy, Pod Novým, Pod splavem, Za Starým, Pod Smyslovem, Pod Kupcovy, U Smyslova, Za Radovem, Pod hrází, Za Vitanovy, Nad Hořejším rybníkem, Pod Dolejším rybníkem, U Radova, Za Jezárkem, Na stoce*). Dále zde nacházíme zástupce kategorií **Místo** (*Druhej kus nad Hořejšíma lukama*), **Tvar a jiné vlastnosti metaforicky** (*Na klíně*), **Tvar, přímé označení** (*Na homoli*), **Velikost** (*Na krajině*), **Vyvýšeniny** (*Na Hůrce, Za horou, Za Hůrkou, Na pahorku*), **Vhloubené tvary** (*Mezihoří*), **Půda** (*Na kopanínách*), **Složení a pohyby půdy** (*Na hlínovém, Pod hlínovým, Na kamenitej*), **Porosty obecně** (*Na hájcích, V hájcích*), **Rostliny, porosty** (*V líští*), **Louky** (*Na loučkách, U louček, Na velkých lukách, Velká louka, Velké louky, Na Velkej, Nad Hořejšíma lukama, Ve velkých lukách*), **Pastviny** (*V trávnících*),

Nad trávníčky, Nade trávníky, Na trávníce), **Poddanské poměry** (*V robotách*), **Nerosty** (*Na lomu, V lomech*), **Kulturní rostliny** (*Nad Dolejším mlejnem, Pod mlejnem, U Dolejšího mlejna*), **Zvířata volně žijící** (*Na Čihadlách, Na Čihadle, V lečově, Pod lečovem, Nad lečovem, V bažantnici*), **Vojenství** (*Na Stráži*), **Stavby obytné a hospodářské** (*U ovčína, Za ovčínem*), **Ohrady** (*Nad vohradou, Na vohradě*), **Cesty** (*Na poleckej, U polský cesty, Pod polskou cestou, Mezi cestama*), **Náboženství a církve** (*Nad božejma muky, U božích muk*). Zástupce oronym řadíme do skupin **Zvířata volně žijící** (*Čihadla*), **Vojenství** (*Stráž, Na Stráži*) a **Nerosty** (*V lomech*). Představitel jednotlivých předmětů (*Dolejší mlýn*) spadá do kategorie **Kulturní rostliny**.

Modelová analýza Jany Pleskalové

Z aplikace vztahového modelu Jany Pleskalové na náš soubor anoikonym vyplývá, že jednoznačně dominujícím typem jsou v případě traťových jmen jednoslovná předložková anoikonyma spadající do **vztahového modelu A** – celkem **57 dokladů** (*Na Čihadlách, Na hájcích, Na Hůrce, Na Jezářích, Na Stráži, V lístí, Na kopaninách, Nad rybníčkem, V rybníčku, Pod mlejnem, Za horou, Na velkej, Nad Starým, Pod Hadím, Na poleckej, U ovčína, U Jezar, Pod Vitanovy, Pod Novým, Pod splavem, Za Starým, Na loučkách, Pod Smyslovem, Pod Kupcovy, Na lomu, Za Hůrkou, U Smyslova, V trávnících, Za Radovem, Nad trávníčky, Pod hrází, Za Vitanovy, Nad vohradou, Na klíně, V bažantnici, Nade trávníky, Na vohradě, Na trávníce, V robotách, U Radova, Za Jezárkem, Za ovčínem, Mezi cestama, Na pahorku, Na krajíně, Nade drahama, U louček, V hájcích, Na hlínovým, Pod hlínovým, Pod lečovem, V lečově, Nad lečovem, Na kamenitej, Na homoli, Na Čihadle, Na stoce*), dalších **11 zástupců** anoikonym patří ke **vztahovému modelu A + C_i** (*U polský cesty, Na velkých lukách, U Dolejšího mlejna, Nad Hořejším rybníkem, Nad Hořejšíma lukama, Pod Dolejším rybníkem, Ve velkých lukách, Nad Dolejším mlejnem, Pod polskou cestou, Nad božejma muky, U božích muk*). Soubor doplňují pomístní jména řazená ke **vztahovému modelu B** (*Mezihoří*), **vztahovému modelu B + C_i** (*Velká louka, Velké louky*), **vztahovému modelu B + A_i + C_i** (*Druhej kus nad Hořejšíma lukama*). Zástupce oronym můžeme přiřadit ke **vztahovému modelu A** (*Na Stráži, V lomech*) a **vztahovému modelu B** (*Čihadla, Stráž*). Pomístní jméno *Dolejší mlýn*, anoikonymum spadající mezi představitele jednotlivých objektů, řadíme ke **vztahovému modelu B + C_i**.

Formální analýza Libuše Olivové-Nezbedové

V našem souboru traťových jmen se objevuje celkem **32 přímých** pojmenování (např. *Mezihoří, Velká louka, Na poleckej, V líští*), zbývajících **39** agronym je **nepřímých** (např. *Nad vohradou, U Radova, Pod splavem*). Pouze **jedno** traťové jméno je **jednoslovné** (*Mezihoří*), **57 jednoslovných předložkových** (např. *Na klíně, Za horou, V robotách*), z víceslovných pojmenování jsou zastoupena **2** agronyma **dvouslovná bezpředložková** (*Velká louka, Velké louky*), **10** agronym **dvouslovných předložkových s kongruentním atributem** (např. *Pod Dolejším rybníkem, Pod polskou cestou*), jednoho zástupce lze začlenit mezi **čtyřslovná předložková pojmenování** (*Druhej kus nad Hořejšíma lukama*). Z hlediska slovních druhů převažují u sebraných agronym **substantiva** (**56** – např. *V rybníčku, Na klíně*), dále zde najdeme zástupce **substantivizovaných adjektiv** (**14** – např. *Pod Hadím, Na kamenitej, Na poleckej*) a **adjektiv blíže specifikujících** (**14** – např. *Na velkých lukách, U polský cesty*). Celkem **50** traťových jmen je **apelativního** původu (např. *Za ovčínem, Na hájcích*), **7** agronym vzniklo **proprializací apelativ** (např. *Na Jezařích, Pod Novým*), **7** agronym je původu **propriálního** (*Na poleckej, Za Vitanovy*), **5** víceslovných agronym je **apelativně-propriálních** (např. *U polský cesty, Pod Dolejším rybníkem*). **14** traťových jmen v souboru můžeme zařadit mezi **nepisovná** (např. *Na kamenitej, Nad vohradou*), zbývajících **57** zástupců je **spisovných**. Ve skupině oronym najdeme **3** zástupce **přímých pojmenování** (*Čihadla, Stráž, V lomech*), **1** oronymum patří mezi pojmenování **nepřímá** (*Na Stráži*). Z těchto anoikonym jsou celkem **2 jednoslovná** (*Čihadla, Stráž*), **2 jednoslovná předložková** (*Na Stráži, V lomech*). Všechna sebraná oronyma tvoří **spisovná substantiva apelativního původu**. Anoikononymum označující jednotlivý objekt (*Dolejší mlýn*) lze zařadit mezi přímé **dvouslovné bezpředložkové pojmenování**, které se skládá ze spojení **adjektiva** a **substantiva**. Toto **spisovné** anoikononymum je **apelativně-propriálního** původu.

Jak tedy z aplikace všech tří modelů na tchořovickou anoikonymii vyplývá, typickým zástupcem tamějších pomístních jmen je **spisovné substantivní jednoslovné předložkové anoikononymum**, které spadá do kategorie **Vody** podle **vztahového modelu A**. O významu tohoto žvlu pro Tchořovice svědčí i obecní znak a vlajka, kde je na modrém podkladu mimo jiné vyobrazen kapr (viz Přílohová část).

8. Použité zkratky a značky

AV ČR	Akademie věd České republiky
ČSAV	Československá akademie věd
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
Inv. č.	inventární číslo
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
km	kilometr
kol.	kolektiv
m.	metrů nad mořem
n	následující
OSN	Organizace spojených národů
P	Vztahověmodelová analýza Jany Pleskalové
PR	Přírodní rezervace
PSJČ	Příruční slovník jazyka českého
s.	strana
sign.	signatura
SSJČ	Slovník spisovného jazyka českého
Š	Třídění anoikonym Vladimíra Šmilauera
TK	Tereziánský katastr
TK – ED	Tereziánský katastr – Exaequatorium dominicale (tzv. Tereziánský panský katastr)
TK – Rkt	Tereziánský katastr – Rektifikatorium (tzv. Tereziánský rektifikační katastr)

ZD	Zemědělské družstvo
1M	1. vojenské mapování
2M	2. vojenské mapování
>	jazyková změna

9. Prameny a literatura

9.1 Spisové materiály

Archiv obce Tchořovice (1850). Státní okresní archiv v Strakonících. Inv. č. 2, 3, 6, 25, 26, 29, 31.

Místní národní výbor Lnáře (1945). Státní okresní archiv v Strakonících. Inv. č. 44, 50.

Místní názvy v katastru Tchořovice a jeho těsném okolí. Nepublikovaný soupis Ing. Karla Krejčího.

Osobní fond Hille Jan Pavel (1873). Státní okresní archiv v Strakonících. Inv. č. 75.

Pomístní jména na katastru Tchořovice (1979). Zpracoval František Langmajer. Ústav pro jazyk český AV ČR. Oddělení onomastiky.

Tereziánský katastr (1713). Národní archiv v Praze. Inv. č. 122, 2328, 2459, 4458.

Tereziánský katastr – Exaequatorium dominicale (1749). Národní archiv v Praze. Inv. č. 874, 1943.

Tereziánský katastr – Rektifikatorium (1782). Národní archiv v Praze. Inv. č. 773, 1683.

9.2 Mapy

Mapa pozemkového katastru v k. ú. Tchořovice. Katastrální úřad pro Jihočeský kraj, Katastrální pracoviště Strakonice.

Prohlížení. Národní geoportál INSPIRE [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/map/>.

Stabilní katastr – Indikační skizzy Díl III. Prácheňsko – Žatecko – Chebsko. Národní archiv v Praze. Inv. č. 7513. Dostupný také z WWW: [citováno 4. 5. 2012]. http://archivnimapy.cuzk.cz/skici/skici/PRA/PRA687018370/PRA687018370_index.html.

Stabilní katastr – Císařské povinné otisky. Ústřední archiv zeměměřictví a katastru v Praze. Sign. B2/a/6. Dostupný také z WWW: [citováno 4. 5. 2012]. http://archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/main/cio_query_01.html?mapno_cm=c7903-1.

Úvod. ČÚZK: Geoportál [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: [http://geoportal.cuzk.cz/\(S\(1d1lwa45rmy4ga55qalj2aup\)\)/Default.aspx?head_tab=sekce-01-gp&mode=Mapa&menu=11&news=yes&side=prohlizet](http://geoportal.cuzk.cz/(S(1d1lwa45rmy4ga55qalj2aup))/Default.aspx?head_tab=sekce-01-gp&mode=Mapa&menu=11&news=yes&side=prohlizet).

1st Military Survey. Austrian State Archive / Military Archive, Vienna. Laboratoř geoinformatiky Univerzita J. E. Purkyně. Ministerstvo životního prostředí ČR. Section No. 192, 208. Dostupný také z WWW: [citováno 4. 5. 2012]. http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=0&map_root=1vm.

2nd Military Survey. Austrian State Archive / Military Archive, Vienna. Laboratoř geoinformatiky Univerzita J. E. Purkyně. Ministerstvo životního prostředí ČR. Section No. W_13_II. Dostupný také z WWW: [citováno 4. 5. 2012]. http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?z_height=1000&lang=cs&z_width=1000&z_newwin=0&map_root=2vm.

9.3 Slovníky

Internetová jazyková příručka [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>.

Profous, Antonín – Svoboda, Jan (1957): *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. Díl IV., S – Ž.* Praha.

Příruční slovník jazyka českého [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://bara.ujc.cas.cz/psjc/>.

Slovník spisovného jazyka českého [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://ssjc.ujc.cas.cz/>.

Vokabulář webový [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://vokabular.ujc.cas.cz/>.

9.4 Sekundární literatura

Hanzalová, Libuše (1975): *Revize pomístního názvosloví po r. 1945*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 16, s. 600–605.

Harvalík, Milan (2004): *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Praha.

Historie a památky obce. Obec Tchořovice. [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.tchorovice.cz/cs/historie-a-pamatky-obce/R20-A0/>.

Oliva, Karel (1972): *Tereziánský katastr jako pramen pro studium mezijazykových vztahů*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 13, s. 419–425.

Olivová-Nezbedová, Libuše (2010): *Doplňěk k třídění pomístních jmen Vladimíra Šmilauera*. Acta onomastica, 51, 2, s. 515–516.

Olivová-Nezbedová, Libuše (1995): Pomístní jména v Čechách, jejich obecná charakteristika a jejich význam pro vědní obory. In: *Pomístní jména v Čechách. O čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Praha, s. 15–34.

Olivová-Nezbedová, Libuše (1995): *Vladimír Šmilauer a toponomastika (Přednáška v Kruhu přátel českého jazyka v Praze dne 29. 11. 1995)*. Acta onomastica, 36, s. 16–26.

Osobní fond Hille, Jan Pavel (1873–1942): Inventář. Státní okresní archiv Strakonice, 2008. Dostupný také z WWW: [citováno 3. 5. 2012].

[http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=4&zpet=pomucky&lang=cs&doctree=1Yj&pomid=922210601000937&fondid=922210601000937&id=922210601000937&search=HILLE&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=.](http://digi.ceskearchivy.cz/DA?menu=4&zpet=pomucky&lang=cs&doctree=1Yj&pomid=922210601000937&fondid=922210601000937&id=922210601000937&search=HILLE&sst=0&dates=&searchtype=&searcharch=&allwords=)

Pleskalová, Jana (1999): *Česká pomístní jména v diachronním pohledu*. Acta onomastica, 40, s. 186–195.

Pleskalová, Jana: *Historická toponomastika. Vývoj toponomastiky I* [on-line]. 2012 [citováno 22. 1. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.phil.muni.cz/cest/lide/pleskalova.html>.

Pleskalová, Jana: *Historická toponomastika. Vývoj toponomastiky II* [on-line]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.phil.muni.cz/cest/lide/pleskalova.html>.

Pleskalová, Jana (1974): *K pojetí modelu v pomístních jménech*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 15, s. 533–542.

Sekera, Jiří (2000): *Rybníky na Blatensku*. Blatná.

Siblík, Josef a kol. (1915): *Blatensko a Březnicko: obraz poměrů přírodních, historických, místopisných, školských a národopisných*. Blatná.

Šlosar, Dušan (2010): *Utváření slov vstupujících do pomístních jmen na Moravě a ve Slezsku*. Acta onomastica, 51, 1, s. 314–338.

Šmilauer, Vladimír (1960): *Třídění pomístních jmen*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 1, s. 149–171.

Šmilauer, Vladimír (1972): *Třídění pomístních jmen*. Zpravodaj Místopisné komise ČSAV, 13, s. 171–204.

Šmilauer, Vladimír (1966): *Úvod do toponomastiky*. Praha.

Šrámek, Rudolf (1972): *Toponymické modely a toponymický systém*. Slovo a slovesnost, 33, s. 304–318.

Šrámek, Rudolf (1999): *Úvod do obecné onomastiky*. Brno.

Tereziánský katastr, Praha (1713–1790 (1848)): Inventář. Národní archiv Praha, 1960.

Dostupný také z WWW: [citováno 3. 5. 2012].

<http://www.badatelna.cz/?wicket:interface=print:6:::>

Toman, Miloslav: Historie. E-learning. Elektronické studijní podpory. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem [online]. 2012 [citováno 25. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://edu.ujep.cz/dokumenty/HISTORIE.pdf>.

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Čížba* [online]. 2012 [citováno 25. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C4%8Ci%C5%BEba&oldid=8334569>.

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Dolejší rybník (přírodní rezervace)* [online]. 2012 [citováno 18. 4. 2012]. Dostupný z WWW:

[http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Dolej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)&oldid=8281523](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Dolej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%ADk_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace)&oldid=8281523).

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Hořejší rybník (přírodní rezervace)* [online]. 2012 [citováno 18. 4. 2012]. Dostupný z WWW:

[http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ho%C5%99ej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%AD_k_\(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace\)&oldid=8343848](http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Ho%C5%99ej%C5%A1%C3%AD_rybn%C3%AD_k_(p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace)&oldid=8343848).

Wikipedie: Otevřená encyklopedie: *Průhon* [online]. 2012 [citováno 23. 4. 2012]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Pr%C5%AFhon&oldid=8300716>.

Znak a vlajka. Obec Tchořovice. [online]. 2012 [citováno 4. 5. 2012]. Dostupný z WWW: <http://www.tchorovice.cz/cs/obec-obecni-urad/znak-a-vlajka/R2-A435/>.

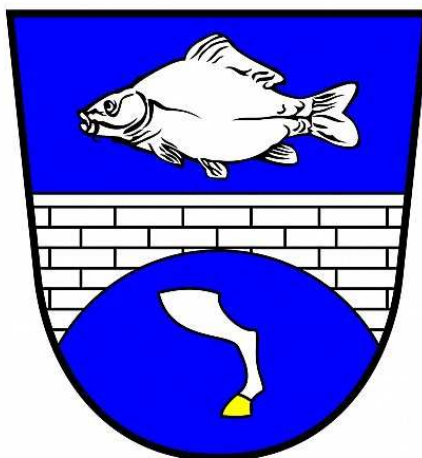
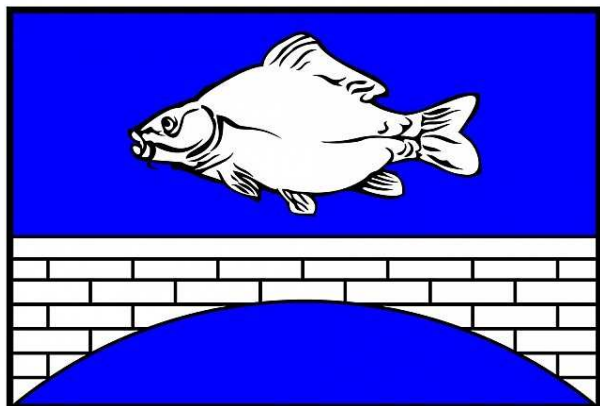
10. Přílohy

10.1 Ukázka tzv. příznávací fassé tereziánského katastru pro obec Tchořovice

The image shows two pages of a handwritten land register. The left page is headed 'Tchořovice' and the right page is headed 'Příznávací fassé'. The entries are organized into numbered sections (1-5) and sub-sections (a-f). Each entry includes a name, a description of the land, and numerical values. The right page has a large total value at the bottom: 157 1/2. The handwriting is in a cursive script typical of the 18th century.

Section	Sub-section	Name	Description	Value 1	Value 2	Value 3	Value 4
1. Tchořovice	a)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	b)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	c)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	d)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	e)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
f)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1	
		1/2	10	15 7/2	1	1	
2. Tchořovice	a)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	b)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	c)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	d)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	e)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
f)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1	
		1/2	10	15 7/2	1	1	
3. Tchořovice	a)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	b)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	c)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	d)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	e)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
f)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1	
		1/2	10	15 7/2	1	1	
4. Tchořovice	a)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	b)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	c)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	d)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	e)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
f)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1	
		1/2	10	15 7/2	1	1	
5. Tchořovice	a)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	b)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	c)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	d)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
	e)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1
			1/2	10	15 7/2	1	1
f)	Jan Štěpán	1/2	10	15 7/2	1	1	
		1/2	10	15 7/2	1	1	
Zájem				15	157 1/2		2 1/2

10.2 Vlajka a znak obce Tchořovice z roku 2011

(Vlajka i znak nesou symbolické vyobrazení kapra a jednoobloukového mostu spojujícího horní a dolní část obce. Ve znaku se navíc objevuje koňská noha, která pochází z erbu někdejších vlastníků Tchořovic Muchků z Bukova. Zdroj: *Webové stránky obce Tchořovice.*)